

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Barbora Hradilíková

**Volný čas a zájmy žáků základních škol se zaměřením na
okres Přerov**

Olomouc 2019

vedoucí práce: PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literatury.

V Olomouci dne 15. 4. 2019

.....

Poděkování:

Děkuji PaedDr. Aleně Jůvové, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, za její trpělivost, ochotu a cenné rady, ale i základním školám, které mi umožnily provést průzkumné šetření.

Obsah

Úvod.....	6
1 Volný čas.....	8
1.1 Vymezení pojmu volný čas	8
1.2 Funkce volného času	9
1.3 Vývojový pohled na volný čas	11
1.4 Volný čas dětí a mládeže.....	12
2 Vývojová psychologie – dospívání	13
2.1 Období dospívání	13
2.2 Kognitivní vývoj.....	14
2.3 Sociální vývoj.....	14
2.4 Identita.....	15
2.5 Psychologie a volný čas	16
3 Zájmová činnost.....	17
3.1 Obsahové členění zájmové činnosti	17
3.2 Klasifikace organizačních forem zájmových činností.....	18
3.3 Motivování zájmové činnosti	19
4 Faktory ovlivňující volný čas.....	21
4.1 Rodina	21
4.2 Zařízení školy	22
4.3 Vrstevnická skupina	22
4.4 Prostředí.....	23
4.5 Instituce a organizace pro volný čas.....	24
5 Praktická část	27
5.1 Cíle průzkumu	27
5.2 Metoda sběru a zpracování dat	27
5.3 Popis výzkumného souboru.....	28
6 Deskriptivní analýza průzkumu	30
6.1 Vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku	30
Diskuse.....	56
Závěr	58
Seznam použité literatury.....	60

Seznam tabulek	62
Seznam grafů.....	63
Seznam příloh.....	64

Úvod

Volný čas není pouhým průvodním jevem života, ale může se stát jeho aktivizujícím činitelem. Volnočasové aktivity mají různý obsah a dosah. Pomáhají utvářet jednotlivce, skupiny, mladou generaci i celou společnost. Do aktivit ve volném čase pronikají relativně snadno vlivy a důsledky vývoje společnosti i života mladých lidí, a to vede k rychlým kvantitativním i kvalitativním proměnám volného času. Možnosti seberealizace vznikají dnes především tím, že se dítěti a mladému člověku nabízí dobrovolné rozhodování a větší míra svobody.

Volný čas je však také prostorem úskalí a nebezpečí, proto vyžaduje od těch, kdo v této oblasti působí, přístup, jenž před negativními jevy nezavírá oči a přispívá k jejich odstraňování.

Volný čas je důležitou součástí života mladého člověka, a proto na nálehavosti nabývá požadavek, aby se děti a mladí lidé učili svůj volný čas prožívat plnohodnotně, aby se stávali jeho aktivním subjektem, aby ho činili nedílnou součástí celého svého života. Minulý, současný ani příští vývoj volného času nelze tedy chápat jako lineárně pojatou cestu „vzhůru a vpřed“, nýbrž jako způsob trvalého odkrývání možností a řešení tradičních a nově se vyskytujících otázek.

Tato bakalářská práce se bude zabývat tématem Volný čas a zájmy žáků základních škol se zaměřením na okrese Přerov.

V první kapitole teoretické části budou vysvětleny základní pojmy z oblasti volného času a bude popsána historie vývoje volného času. V následující kapitole bude přiblížen vývoj jedince a jeho vztah k volnému času. Třetí kapitola teoretické části bude věnovaná zájmové činnosti, jejímu obsahovému členění, organizačním formám a v neposlední řadě motivaci. V poslední kapitole teoretické části budou popsány faktory ovlivňující volný čas a budu specifikovat instituce a organizace podílející se na výchově ve volném čase.

Praktická část se bude zabývat volným časem žáků v okrese Přerov. Kolik volného času mají a zda ho mají dostatek. Kde a s kým nejraději tráví svůj volný čas. Jak svůj volný čas využívají, kterým aktivitám a kroužkům se věnují. Dále zda jsou žáci informováni o možnostech volnočasových aktivit. Jakými faktory je

ovlivněn způsob trávení volného času a v jaké vzdálenosti se jejich kroužky nacházejí.

K výsledkům dojde pomocí dotazníkového šetření, které bude provedeno na devíti základních školách v okrese Přerov u žáků 7. tříd. V dotazníku budou použity typy položek uzavřených, polouzavřených, otevřených a škálové položky. Bude použita metoda deskriptivní analýzy. V závěru práce budou vyvráceny nebo potvrzeny poznatky teoretické části.

1 Volný čas

Volný čas chápeme jako protiklad času, který věnujeme činnostem jako uspokojování biologických potřeb nebo společenské a osobní povinnosti či morálním závazkům. Děti a mládež mají široké spektrum prostředí, kde mohou svůj volný čas trávit. Nakládat s ním mohou podle přání rodičů nebo se rozhodovat podle vlastního uvážení. Volný čas závisí na volbě, rozhodování a jednání na základě dobrovolnosti jedince (Bláha, 1990, s. 10 – 11).

1.1 Vymezení pojmu volný čas

„Volný čas (angl. leisure time) je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností. Přesnější a úplnější je však jeho charakteristika jako činnosti, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí na základě svého svobodného rozhodnutí, a která mu přináší příjemné zážitky a uspokojení“ (Hofbauer, 2004, s. 13).

Bláha a kolektiv pod pojmem volný čas žáka rozumí „...čas, který jim zůstává k relativně svobodnému využití:

- *po splnění povinností vyplývajících z povinné školní docházky,*
- *po vykonání všech dalších úkolů uložených dospělými a po splnění společensky nutných prací,*
- *po uspokojení biologických potřeb (spánku, osobní hygieny, apod.)“* (Bláha, 1990, s. 10 – 11).

Dle Pedagogického slovníku je volný čas definován jako „Čas, s kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)“ (Průcha a kol., 2003, s. 247).

Pávková hlavní znaky volného času vymezuje takto:

- „je to doba svobodné volby činností (člověk dělá to, co chce, ne to, co musí),
- zvolené činnosti jsou pro člověka příjemné, přinášejí potěšení, radost,
- činnosti ve volném čase dávají příležitost k rekreaci, odpočinku, obnově sil i k osobnostnímu rozvoji“ (Pávková, 2014, s. 11).

Vážanský definuje volný čas: „Jedná se o časový prostor, který člověku umožňuje, ... svobodnou volbu činností, kdy si člověk vybírá činnost nezávisle na společenských povinnostech, vykonává ji tedy dobrovolně a tato činnost mu poskytuje uspokojení a příjemné zážitky“ (Žáková in Vážanský, 1995, s. 17).

1.2 Funkce volného času

Volný čas je významnou součástí života každého člověka. Volný čas plní pro jednotlivce i pro společnost důležité funkce. Funkce volného času můžeme dělit na základní, které vycházejí ze samé podstaty volného času. Další funkce volného času se postupně objevují v dopadu doby na změny společenského života, i z hlediska přístupů různých věd.

V odborné literatuře jsou často vymezeny funkce volného času německého pedagoga Opaschowského. Podle tohoto autora máme osm hlavních funkcí, kterými volný čas naplňujeme.

1. rekreace jako oddych a uvolnění (odpočinek, činnosti prospěšné pro zdraví, i „nicnedělání“),
2. kompenzace jako rozptýlení a zábava (kompenzace nedostatků, zklamání, odříkání, neuspokojených potřeb a ambicí na uznání, pozornost a úctu, uplatnění se),
3. edukace jako učení se a další vzdělávání (např. celoživotní vzdělávání, sociální učení),
4. kontemplace jako sebeurčení a sebeobjevování (hledání smyslu života, meditace, rozjímání, náboženské aktivity),

5. enkulturace jako kulturní růst a kreativita (tvořivost), (např. kulturní aktivita, kultivace vlastních možností prostřednictvím sportu, umění, kultury bydlení, umělecké tvorby),
6. komunikace jako navazování partnerských a jiných vztahů, dorozumívání se (výměna informací, sociální kontakty mezi jednotlivci a skupinami, osobní vztahy, setkávání se, rozhovory),
7. participace jako účast a služba (např. účast na společenském životě, aktivita ve veřejně-politickém dění, spoluzodpovědnost, solidarita),
8. integrace jako sociální orientace a společná zkušenost (např. v rodině, sousedství, spolupráce, stabilizace) (Kratochvílová, 2004, s. 89).

Opaschowski předpokládá, že výše uvedené funkce volného času tvoří vzájemně propojený celek, který má společenský význam.

Francouzský sociolog J. Dumazedier formuloval tři vzájemně se prolínající funkce volného času, které jsou dány ve střídavém rozsahu ve všech činnostech všech lidí:

- „...odpočinek, volný čas má sloužit k zotavení, reprodukci pracovní síly, osvobozuje od únavy, odstraňuje fyzické nebo psychické napětí,
- rozptýlení, volný čas nabízí zábavu, kompenzaci nebo únik od monotónní práce, nebo únik od fiktivních činností v imaginárním světě,
- rozvoj, volný čas podporuje rozvoj osobnosti mj. prostřednictvím činností v kreativních, kulturních a společenských sdruženích“ (Knotová in Dumazedier, 2011, s. 33).

Lokajíčková popisuje dvě základní funkce volného času:

1. formativně – výchovnou,
2. kompenzačně – rekreační.

Zároveň však upozorňuje, že tyto funkce se vzájemně prolínají a nelze je od sebe rozdělovat (Knotová, 2011, s. 33).

Dle Bláhy má volný čas trojí funkci:

1. *„Relaxační a zdravotně hygienickou (přispívá k obnově sil a udržování fyzického a duševního zdraví).*
2. *Vzdělávací a sebevzdělávací (projevuje se zejména v různých oblastech zájmových činností).*
3. *Společenského uplatnění (přispívá k pocitu osobního uspokojení jedince v životě kolektivu dětí a mládeže, v rodině, v činnosti společenských organizací)“ (Bláha, 1990, s. 11 – 12).*

1.3 Vývojový pohled na volný čas

Volný čas společnosti jeho pojetí i obsah se mění s dobou. Vždy v dané historické etapě volný čas poznamenává určité chápání světa a společenská situace ve vývoji dějin. V moderním pojetí o volném čase jako hromadném společenském jevu lze hovořit od druhé poloviny 19. století. A to důsledkem využívání techniky v továrnách, zkrácením pracovní doby a v neposlední řadě vyjmutím dětí z pracovního procesu a zavedením povinné školní docházky. Díky řadě těchto změn se utváří nová situace ve společnosti a pojem volný čas dostává jiný rozsah (Bláha, 1990 s. 13).

V 50. – 60. letech 20. století byla v popředí práce. Volný čas zde chápaly jako dobu odpočinku, oddechu, kdy nabíraly sílu pře dalším pracovním dnem. Tak jak je v této době pojímán volný čas, tak je pojímáno i vzdělání, a to ve vztahu pouze k práci jako zlepšení pracovní kvalifikace. Náplň činností v zařízeních výchovy mimo vyučování tvořil pobyt venku, procházky, odpočinek a hromadně organizovaná příprava na vyučování. Přesuneme-li se do 70. – 80. let minulého století zde není takové vymezení práce a volného času jako v předchozích letech. Volný čas je zde chápán jako skupina činností, která může uspokojovat hmotné a kulturní potřeby. Volný čas neslouží jen k odpočinku a rekreaci, ale také k zábavě a prožitkům. Značné změny probíhají i ve volném čase dětí a mládeže. Vzniká značné množství zájmových kroužků, domů pionýrů, stanice mladých turistů, přírodovědců a techniků. V socialistické společnosti je objektem kontroly a plánování práce i volný čas. Jde o usměrňování aktivity jedinců, které zdůvodňují,

že větší znalost zájmové aktivity zvětšuje její prostor. Volný čas je ve spojitosti spíše se službami a spotřebou zboží. Člověka oddalují od sféry, kde se jeho osobnost může realizovat. V 90. letech mizí ohraničení mezi prací, částečně volným časem a volným časem. Lidé začínají využívat svůj volný čas, jak sami chtějí, co je baví a co potřebují. Rozvíjí se možnosti získávání informací z jiných zemí. Volnočasová zařízení musí neustále reagovat na aktuální změny mezi neustále měnící se generací, životním stylem a cílit na vývojový trend i nové fenomény (Němec, 2002, s. 15 – 16).

1.4 Volný čas dětí a mládeže

Volný čas dětí a mládeže se značně liší od volného času dospělých. Děti a mládež mají větší množství volného času a odlišnou strukturu činností. Některé děti mají až tolik volného času, že neví, jak ho využít. Jsou však i případy dětí, které trpí nedostatkem volného času, většinou z důvodu jako je přetěžování dítěte plněním školních povinností, početnými zájmovými činnostmi, pracovními činnostmi nebo dítě věnující se zájmové činnosti na vrcholové úrovni. Obě varianty nedostatek i nadbytek volného času jsou nežádoucí, proto bychom měli děti a mládež naučit, jak efektivně využívat svůj volný čas (Bláha, 1984, s. 22 – 23).

Volný čas dítěte lze vymezit jako dobu, která zůstane po vyčlenění školní docházky, plnění školou uložených úkolů, souvisejících s povinným vyučováním. Dále musíme od celkového času vyčlenit čas strávený cestou do školy a zpět a vymezit okruh biologicky a společensky nutných činností a povinností. Teprve po vyčlenění všech těchto vyjmenovaných činností z celkového času získáme čas volný (Bláha, 1990, s. 31 – 33).

Děti a mládež svůj volný čas mohou trávit doma nebo v zájmových institucích, organizacích a veřejném společenském prostředí. Volný čas využívají podle sebe nebo podle rodičů. Pro volný čas dětí a mládeže je specifické ovlivňování z výchovných důvodů, aby nedocházelo k nežádoucímu využívání. Míra ovlivňování záleží na věku, vyspělosti a odpovědnosti dítěte (Bláha, 1990, s. 11).

2 Vývojová psychologie – dospívání

Dospívání se váže k určité etapě lidského života, tedy k něčemu do určité míry ohraničenému a vymezenému. Dospívání je však i proces na něco navazující a něčím pokračující. Současně je to období postupných změn, které utvářejí každého člověka (Taxová, 1987, s. 53). V literatuře nacházíme rozdílné dělení dospívajícího období. Můžeme se setkat s dělením na období puberty a adolescence nebo se setkáváme s odstupňovanějším dělením, které tuto vývojovou etapu rozděluje na prepubertu, pubertu a adolescenci. V období dospívání dochází k přechodu od dětství k dospělosti, kdy na dospívajícího jedince působí vlivy biologické, psychologické a sociální. Příznačné pro toto stádium jsou výrazné změny jak ve fyzickém, tak i v psychickém vývoji. V tomto období je rozdílná akcelerace vývoje nejen mezi chlapci a dívkami, ale i u téhož pohlaví (Šimíčková – Čížková, 2008, s. 101).

2.1 Období dospívání

Období dospívání mezi 11. a 15. rokem jedince se nazývá období pubescence. Přináší sebou komplexní proměnu osobnosti jedince, jak v oblasti somatické, psychologické tak i sociální. Významnou změnou je tělesné dospívání, během kterého se vyvíjejí sekundární pohlavní znaky. Ve fyzickém vzhledu se tak objevují výrazné intersexuální rozdíly. K tomuto vývojovému předělu dochází u většiny populace ve starším školním věku. U chlapců k němu dochází přibližně o dva roky později než u dívek. Biologické dospívání je podnětem psychologických změn. V celkovém vývoji jedince dochází ke změně způsobu uvažování. Zásadní proměny se týkají i emočního prožívání, kdy zejména na začátku období dospívání je charakteristické svou emoční nestabilitou a sníženou schopností ovládnutí. V tomto období se jedinec začíná osamostatňovat z vázanosti na rodiče a mnohem značný vliv pro něj mají vrstevníci, s nimiž se ztotožňuje (Vágnerová, 2012, s. 367 – 369).

2.2 Kognitivní vývoj

S příchodem období dospívání narůstá rozvoj kognitivních schopností. Významné vývojové změny se projevují v myšlení. Typické v tomto období je začínající postupný přechod od konkrétních operací k formálním operacím. Jedinci tedy začínají být schopni abstraktního myšlení. Značným rozvojem prochází i jejich kreativní myšlení. Význam fantazie mezi skutečností, reálným prožíváním a ideálem v tomto období vzrůstá. Projevuje se jako denní snění, kdy představy začínají mít obecnější charakter, nejsou tak živé. *“Dospívající jedinec začíná pomalu proměňovat názorné představy, které jsou vytvořeny na základě konkrétní věci nebo události, na představy, které jsou ovlivněny rozvojem abstrakce“* (Šimíčková – Čížková, 2008, s. 103 – 104).

Dále podle Blatného dochází k rozvoji hypoteticky – deduktivního myšlení, což souvisí s usuzováním logických závěrů. *„Nový způsob myšlení je ovšem limitovaný nedostatkem životních zkušeností a komplexních znalostí dospívajících, což se odráží ve zjednodušených idealistických představách, které opomíjejí širší kontext problému“* (Blatný in Vágnerová, 2012, s. 380).

Mezi 9. a 17. rokem dochází k rozvoji kapacity pracovní paměti. Dospívající jedinec v období dospívání je schopen zpracovat rychleji větší množství informací, rychleji přesouvat záměrnou pozornost, potlačovat nežádoucí podněty, porozumět vlastním paměťovým schopnostem a učení (Blatný, 2016, s. 100 – 102).

2.3 Sociální vývoj

V sociálním vývoji na přelomu dětství a dospívání narůstá potřeba po nezávislosti. Dospívající jedinec se chce samostatně rozhodnout, uplatnit vlastní názor a přestává sdílet své vnitřní záležitosti s rodiči. Pubescent se snaží názorově odlišit od svých vychovatelů, což často vede ke konfliktům. Odlišnost se projevuje i v chování pubescenta, kdy proti spontánnímu projevu u rodičů se projeví reakce nezájmu a malého nadšení. Pubescent se liší i ve stylu oblékání, proti pečlivosti dospělých upřednostňují nedbalost a neupravenost. V tomto období, mají jedinci potřebu navazovat nové kontakty, to souvisí s přijímáním nových rolí v různých skupinách. Pubescenti tráví s vrstevníky dvojnásobek aktivního času než s rodiči

a dospělými. Při utváření osobní identity jedince je pro něj tedy klíčová vrstevnická skupina. Přijetí vrstevnickou skupinou je pro dospívajícího jednou z nejdůležitějších sociálních potřeb. Pro dospívajícího jedince jsou nezbytná blízká přátelství, které bývá spíše u dívek. U chlapců se uskupení mnohdy podobají partám. V průběhu dospívání se přátelské vztahy stávají stabilnější a mívají i dlouhodobý charakter. Na sociálním vývoji se podílí i další socializační činitelé, jako jsou volnočasové skupiny, zájmové kroužky, účast v různých organizovaných aktivitách, návštěvy nízkoprahových klubů pro mládež, zapojení se v místních komunitách a spolcích. S těmito zájmy se váže nižší riziko zneužívání návykových látek a dobrá psychická aktivita. Rizikové je však přetěžování volnočasovými kroužky (Šimíčková – Čížková, 2008, s. 103 – 109).

2.4 Identita

Utváření identity je dlouholetý proces obsahující řadu výzev a úkolů. Zpočátku období dospívání jde hlavně o kompletní snahu odmítnout alespoň navenek veškeré znaky dětství. Také jedinci kladou důraz na to, co je vhodné či nevhodné pro příslušníky jednoho či druhého pohlaví. Identita souvisí hlavně se sebepoznáním, jak dospívající sami sebe popisují. Důležitým cílem dospívajícího jedince je rozvíjet pocit sebe jako nezávislého individua. S dospíváním je spjaté přijímání nové role. Teorii vývoje identity, kterou formuloval Marcía, vychází ze dvou hledisek krize, ke které patří hledání, tázání a zvažování různých alternativ identity ve vztahu ke smyslu života, a závazku, tedy přijetí určité možnosti za vlastní. Marcía vývoj identity popsal ve čtyřech krocích:

1. *„Difúze identity, která se týká jedinců, u nichž se zatím nerozvinula krize identity a kteří přijímají jakékoli závazky, které jim nabízejí.*
2. *Předčasné uzavření identity, týká se jedinců, kteří přijali určité závazky nekriticky, tedy bez prožité krize identity.*
3. *Moratorium identity se vztahuje k období krize a hledání, kdy dospívající ještě nepřijali konkrétní závazky.*

4. *Dosažení identity se týká mladých lidí, kteří po období kritického hledání přijali určité role spojené s dospělostí za své a zavázali se ke konkrétním hodnotám a cílům*“ (Blatný in Marcía, 2016, s. 104).

„Dle Lenera se s vývojem identity pojí pět oblastí sebepojetí: kompetence, sebedůvěra (Confidence), vztahy (Connection), charakter (Character), (vztah k morálce a společenským normám) a péče (Caring)“ (Blatný in Lerner, 2016, s. 104).

2.5 Psychologie a volný čas

Otázky volného času jsou v psychologii zacíleny na osobnost, tedy na individuální psychologický celek člověka, který je determinován biologickými dispozicemi a sociálními podmínkami, v nichž se nachází. Volný čas pubescenta poukazuje na jeho osobnost, přesně vystihuje jeho zájmovou a hodnotovou orientaci. V období pubescence jakoukoliv organizaci a řízení volného času jedinec považuje za manipulaci se svou osobností a všechny činnosti ze strany dospělých ho spíše demotivují. Dospělí by měli především poskytovat nabídky určitých aktivit pro volný čas mládeže. V průběhu dospívání jedinec odpovídá více za sebe, tedy i za to, jak tráví svůj volný čas, jakou si volí zábavu, jak umí odpočívat a jak se rozvíjí jeho osobnost (Spousta, 1994, s. 31 – 32).

3 Zájmová činnost

Zájmovou činnost chápeme jako záměrnou aktivitu, která uspokojuje a rozvíjí individuální potřeby. Silně působí na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci. Zájmová činnost má aktivní charakter a rozvíjení zájmů probíhá hlavně v oblastech, ve kterých jsou lidé úspěšní a získají uspokojení.

3.1 Obsahové členění zájmové činnosti

Zájmová činnost společenskovední pojímá poznání aktuálního společenského dění a historické souvislosti. Zaměřuje se na výchovu k vlastenectví, partnerství a rodičovství, společenskou výchovu, sběratelství a jazykovědu. Tato zájmová činnost se věnuje spoustě individuálních poznatků z ostatních oborů lidské činnosti.

Zájmová činnost pracovní-technická obohacuje vědomosti o technické poznatky, napomáhá k systematickému zdokonalování manuálních dovedností a umožňuje aplikaci v praxi. Pracovní technická činnost napomáhá rozvíjet technické myšlení a představitost. Rozvoj nových oborů jako je kybernetika, elektrotechnika, výpočetní technika ovlivnil zájmovou aktivitu dětí.

Zájmová činnost přírodovědná buduje vztah k ochraně přírody a vede k prohlubování vědomostí o dění v přírodě. Podporuje rozvoj chovatelství a pěstitelství. Za důležité považuje schopnosti osvojit si poznatky o živočišných, rostlinách a neživé přírodě. Zejména mladší děti mají vztah ke zvířatům, a proto je dobré zaměřovat se na poznávání způsobu jejich života v přirozeném prostředí. S vyšším věkem dětí je zaměřen zájem o specializované činnosti.

Zájmová činnost esteticko-výchovná rozvíjí činnosti výtvarného, hudebního, literárního, dramatického a hudebně-pohybového projevu. Zaměřuje se na kulturu chování, výchovu vkusu a na rozvoj tvořivosti. Zájmová činnost esteticko - výchovná formuje vztah k přírodě, společnosti, materiálním a kulturním hodnotám.

Zájmová činnost tělovýchovná, sportovní a turistická se zaměřuje na oblast fyzické zdatnosti a psychické odolnosti. Podmínkou zdravého vývoje je

přiměřená pohybová aktivita a všestrannost pro rozvoj pohybových schopností. Děti mají na výběr činnosti jako je atletika, turistika, bruslení, gymnastika a spousta dalších tradičních sportů, ale i netradičních sporů jako frisbee, aikido, lakros. Tato možnost poznávat různé druhy sportů podněcuje děti k jejich aktivnímu vykonávání a také přispívá k tomu, aby i v dospělosti byl pohyb nezbytnou potřebou (Pávková, 2008, s. 94 – 97).

3.2 Klasifikace organizačních forem zájmových činností

1. Pravidelná činnost, organizovaná v pravidelně stálých zájmových útvarech jako jsou:
 - Kroužek – menší zájmový útvar, jehož činnost směřuje k vnitřnímu obohacení členů, zaměřuje se na vnitřní život útvaru.
 - Soubor – zájmový útvar, jehož činnost směřuje k veřejné produkci výsledků činnosti. Zpravidla má závaznější strukturu a mívá více členů než kroužek.
 - Klub – zájmový útvar s volnější organizační strukturou, s možnou převažující receptivní činností členů.
 - Oddíl – toto označení se užívá výjimečně, a to zpravidla u tělovýchovných nebo turistických útvarů. Pojem označuje, že útvar je součástí většího organizačního celku a má charakter kroužku.
 - Kurz – má vymezenou délkou trvání, zpravidla je kratší než jeden rok. Jeho činnost směřuje k osvojení určitého množství dovedností či vědomostí. V zájmovém útvaru je také možné organizovat řadu kurzů v průběhu roku po sobě následujících a tematicky na sebe navazujících (Hájek a kol., 2011, 171 – 172).
2. Pravidelná činnost, která má individuální charakter, např. výuka cizích jazyků, zájmová činnost vykonávaná s rodiči.
3. Příležitostná činnost organizovaná jako jednorázová nebo cyklická kolektivní akce, např. lyžařské kurzy, plavecké kurzy, taneční kurzy, přednáškové cykly, letní tábory.
4. Příležitostná činnost individuálního charakteru, např. četba, návštěva kulturních a sportovních akcí, poslech hudby (Němec, 2002, s. 24).

„Zájmová činnost podle druhů aktivity dětí, mládeže, dospělých

Receptivní – jedinci se účastní jako diváci nebo posluchači, jako příklad můžeme uvést: návštěvy kina, divadla, koncertu, výstavy, přednášky, sledování televize, poslech rozhlasu.

Aktivně tvořivé – jedinci se podílejí sami na činnosti v zájmových útvarech nebo na individuálních činnosti, např. besedy, soutěže, práce v dílně (Němec, 2002, s. 24).

3.3 Motivování zájmové činnosti

V oblasti zájmových aktivit je důležité vyvolat či zvýšit zájem účastníků a uspokojit jejich potřebu. V první řadě jedinec uspokojuje své fyziologické potřeby, až pak přichází na řadu uspokojení vyšších potřeb. Dítě si k zájmovým aktivitám vytváří postoj, který plyne z jeho potřeb. Potřeby i postoje jsou tedy základními činiteli uplatněnými v motivaci dítěte. Jádrem motivace je hodnotový systém, který se váže k individuálnímu vývoji dítěte a sociálnímu prostředí, ve kterém žije. Dítě do zájmových aktivit nemůžeme nutit. Zájem v něm musíme vyvolat a k tomu nám slouží motivace. Motivací v něm vyvoláme potřebu a zároveň mu ukazujeme směr uspokojení. Pedagog by při motivaci měl vycházet z pozitivních zkušeností dítěte, ale také by měl brát v potaz osobní vlastnosti jedince, aktuální stav, jeho předchozí zkušenosti. Také by měl dítě upozornit na způsob překonání různých překážek a obtíží.

„Motivace se vyznačuje tím že:

- *aktivizuje – musí být přiměřená, čím je dítě mladší, tím více se motivace váže na elementární potřeby a na vlastní předchozí smyslové zážitky,*
- *reguluje – určuje, co se má dítě naučit, zvládnout, udělat, jak postupovat,*
- *posiluje žádoucí chování a jeho směr.“ (Hájek a kol., 2011, s. 173).*

Motivování je tedy proces, ve kterém směřujeme vnitřní motiv k určitým cílům. Když má dítě radost z činnosti je to pro něj nejlepší motivací. Pokud činnost dítěte přináší znatelný výsledek a úspěch tak je motivované rozvíjet nové zájmy a úspěchy. U dětí hraje také význam zvědavost. Chtějí vědět, jak co funguje nebo jak co mají dělat. Za důležitý prvek motivace je považována také pochvala,

kteřá podněcuje dítě v zájmové činnosti pokračovat naopak, když činnost dítěte zesměšňujeme nebo často něco vytýkáme tak to dítě spíše odrazuje (Hájek a kol., 2011, s. 172 – 175).

4 Faktory ovlivňující volný čas

Faktory, které ovlivňují trávení volného času, můžeme rozdělit do dvou skupin, na vnitřní a vnější. Vnitřní faktory se vztahují k naší osobnosti a faktory vnější obsahují nezávisle na nás působící jevy.

Mezi vnitřní faktory, které ovlivňují trávení volného času, řadíme:

- psychické charakteristiky,
- fyzické možnosti,
- zdravotní stav,
- demografické charakteristiky.

Mezi vnější faktory, které ovlivňují trávení volného času, řadíme:

- rodinu,
- vrstevnickou skupinu,
- místo bydliště,
- celospolečenské podmínky,
- masmédia (Vyhnálková, 2013, s. 14).

4.1 Rodina

Rodina sehrává zásadní roli v trávení volného času dítě. Bývá definována jako malá skupina lidí spojená pokrevními svazky a úzkými citovými vazbami. Hlavním faktorem kvality rodinného prostředí z pohledu výchovy dětí je způsob života rodiny. Ve způsobu života rodičů se odráží vztah k různým skutečnostem, jevům, činnostem a hlavně i k volnému času. Rodina může podstatně ovlivnit volný čas dětí.

Volný čas rodiny ovlivňují tři skupiny faktorů:

- Materiální (ekonomické) faktory rodinného prostředí – materiální podmínky, vliv techniky a technických prostředků, zaměstnanost rodičů, životní způsob rodiny.

- Psychologické podmínky rodinného prostředí – vnitřní stabilita rodiny, emocionální atmosféra rodinného prostředí, struktura rodiny, výchovné aspekty.
- Kulturní stránka rodinného prostředí – hodnotová orientace, vzdělání rodičů, míra pedagogizace rodinného prostředí.

Spolu se školou utváří podstatu vztahu dítěte ke kráse v umění a kráse ve společenském i přírodním prostředí. Rodiny, které žijí pestrým kulturním životem, ovlivňují dítě výrazněji než jiné výchovné instituce. Pokud tedy rodiče rozpoznají u dítěte předpoklady pro uměleckou nebo estetickovýchovnou činnost, měli by dítěti dát možnost docházet do základní umělecké školy nebo estetickovýchovného kroužku. Při výchově svých dětí má rodina velké možnosti v tělesné, zdravotní a sportovní výchově a při vytváření podmínek pro jejich sportovní a tělovýchovnou činnost mimo rodinu. Děti by od útlého věku být vedeny k pravidelnému cvičení a sportovním aktivitám. Rodiče by měli být pro své děti vzorem, jak patřičně dokáží využívat svůj volný čas k aktivnímu odpočinku, spojenému s pohybovou rekreací (Spousta, 1994, s. 108 – 113).

4.2 Zařízení školy

Škola jako vzdělávací a výchovná instituce připravuje dítě do života. Velkou úlohu zastává i ve volném čase žáků. Poskytuje nabídku volnočasových aktivit a utváří prostor pro rozvoj individuálních schopností a zájmového vzdělávání. Účast na volnočasových aktivitách školy může být jednorázová i pravidelná, ale z pravidla je dobrovolná. U dětí může škola odhalovat i rozvíjet nadání, zájmy a pomocí volnočasových aktivit motivovat k budoucímu životu (Hofbauer, 2004, s. 66 – 67).

4.3 Vrstevnická skupina

Mezi další faktory, které ovlivňují volný čas dětí a mládeže, se řadí vrstevnická skupina. Vrstevnickou skupinu můžeme definovat jako malou neformální skupinu osob, která se dobrovolně sdružuje. Tvoří ji jedinci přibližně

stejného věku a podobných zájmů a názorů, často také stejného pohlaví. Nejprve vrstevnické skupiny vznikají v místě bydliště, postupem času se však jejich oblast působení rozšiřuje. Tyto skupiny vznikají v důsledku potřeby dítěte navazovat mezilidský kontakt. Děti ve vrstevnické skupině mezi sebou vytvářejí sociální vztahy, pociťují pocit bezpečí, zázemí a ochranu. Volný čas spolu tráví hraním her, zábavou, sportem a mají možnost vstupovat do vzájemné komunikace. To jim přináší trvalé vzpomínky, intenzivní zážitky a hlubší osobní vztahy. Vrstevnická skupina kompenzuje také jejich sociální a citovou deprivaci a napomáhá jedincům k socializaci a osvojování pozitivních hodnot v některých případech bohužel i těch negativních (Hofbauer, 2004, s. 99).

4.4 Prostředí

Prostředí je jistý vymezený prostor, který obsahuje podněty pro rozvoj osobnosti a utváří podmínky pro život. V tomto prostoru působí spousta činitelů, kteří umožňují člověku žít a dělat pokroky. Člověk díky své aktivitě může měnit prostor, ve kterém žije a tím určovat rozsah a směr těchto změn (Kraus a kol., 2001, s. 99 – 103).

Prostředí, kde děti tráví svůj volný čas je různorodé. Máme několik typů prostředí, které můžeme rozdělit na:

- Školy a školská zařízení – tyto typy jsou součástí škol a řadíme sem školní družiny a školní kluby.
- Zařízení pro výchovu mimo vyučování – tyto typy nejsou součástí škol a řadíme sem domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností, domovy mládeže, organizace dětí a mládeže, tělovýchovné organizace.
- Domácí prostředí – zde patří byt, dům, kde dítě žije s rodinou, nejbližší ohraničené okolí.
- Veřejná prostranství – ulice, parky, hřiště, přírodní prostředí, restaurace, kavárny.

Většina dětí se střídavě ve svém volném čase pohybuje ve všech těchto zmíněných prostředích (Hájek a kol., 2003, s. 22).

Velký vliv na trávení volného času dětí a mládeže má lokální prostředí. Lokální prostředí můžeme definovat, jako ohraničené prostředí, kde žije skupina lidí, která uznává společné tradice, symboly, hodnoty a využívá stejných institucí a služeb. Rozlišujeme dva typy lokálního prostředí městské a venkovské.

Podle Němce děti z venkovského prostředí nemají hodně možností se realizovat ve svém volném čase. Pokud děti z vesnice se chtějí rozvíjet, realizovat, získávat nové dovednosti, většinou musejí za svými zájmy dojíždět do měst. To bývá z různých důvodů mnohdy problematické, např. nedostatek vlakového a autobusového spojení, z bezpečnostního hlediska. Je tedy důležité, jaký postoj má obec k nabídce volnočasových aktivit, jaké spolky a organizace jsou v obci a zda se tam nachází škola, která může zajišťovat volnočasové kroužky. Oproti městu mají obyvatelé vesnice blíže k přírodě. I ve městech záleží na Městských úřadech, jak mají vybudovanou strukturu volnočasových institucí pro děti a mládež. Každopádně ve městě je nabídka trávení volného času rozmanitá a bohatší. Děti ve městech mají snadnější dostupnost do volnočasových kroužků (Němec, 2002, s. 117 – 118).

4.5 Instituce a organizace pro volný čas

Aktivity a instituce volného času se prolínají ve všech prostředích každodenního života. Nejdříve děti poznávají svůj volný čas a volný čas rodiny, následně se s volným časem setkávají ve škole, kde získávají první zkušenosti. Postupně vstupují do dalších prostředí, kde mají možnosti volby s ohledem na svá přání. Volný čas má význam jak pro přítomný život dětí, tak i pro jejich perspektivu (Kratochvílová, 2004, s. 55 – 56).

4.5.1 Volnočasová zařízení

Školní družiny jsou určeny žákům na prvním stupni základní školy. Školní družina plní řadu důležitých funkcí jako je funkce výchovná, zdravotní a sociální. Školní družina obstarává bezpečnost dětem v době, kdy jsou jejich rodiče v zaměstnání. Výchovná činnost vzhledem k zvláštnostem dětí mladšího školního věku je orientovaná na pestřejší strukturu zájmových činností a uspokojení velké potřeby pohybu.

Školní klub pracuje s dětmi středního školního věku, tedy se žáky druhého stupně základní školy. Vycházejí z věkových charakteristik tohoto období, především z větší samostatnosti žáků a vyhraněnější zájmové činnosti. Žáci pracují na principu dobrovolnosti. Ve školních klubech vstupuje do popředí sociální funkce a zájmová činnost.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže, která zahrnují domy dětí a mládeže, stanice zájmových činností jsou to zařízení, která se zabývají realizací zájmových činností pod odborným pedagogickým vedením. Hlavní náplní střediska je pravidelná zájmová činnost v zájmových útvarech. Další prvkem činnosti střediska jsou příležitostné aktivity zájmového či rekreačního zaměření.

Domov dětí a mládeže je určen pro žáky středních škol. Řadí se mezi výchovně-vzdělávací zařízení, která žákům zabezpečují ubytování a stravování v čase mimo vyučování. V tomto typu školského zařízení se výchovně – vzdělávací činnosti s žáky středních škol věnují vychovatelé, kteří zastupují jejich vzdálené rodiče. Činnost probíhá ve výchovných skupinách, každé skupině se věnuje jeden vychovatel (Kratochvílová, 2004, s. 108 – 123).

Základní umělecké školy jsou učeny pro žáky se zájmy v esteticko – výchovném oboru. Jsou zde zařazeny hudební, hudebně – pohybové, výtvarné a literárně – dramatické obory.

Jazykové školy uskutečňují výuku cizích jazyků (Kratochvílová, 2004, s. 108 – 123).

4.5.2 Sdružení dětí a mládeže

Český junák – posláním skautské organizace je působit na své členy a vést je k duchovní, mravní a tělesné zdatnosti. Skauting podporuje vlastenectví a jako světová organizace vede k bratrství mezi národy a globální odpovědnostem. Důležitou součástí je činnost zaměřená na pobyt v přírodě a turistiku, která své členy vychovává k praktickým dovednostem, družnosti a sebekázní.

Pionýr – je dobrovolné, demokratické, samostatné a nezávislé společenství dětí, mládeže a dospělých. Zabezpečuje pro své členy všestranné celoroční činnosti i příležitostné akce. Pomocí programů v oblasti sportovní, kulturní a sociální vede své členy k aktivnímu občanství a kladným morálním hodnotám. Děti podle svých

možností spolurozhodují o činnostech a podílejí se na přípravě programů. V činnostech je také pro pionýry důležitá forma hry, kterou staví na první místo. Za klíčové ideály, kterými se Pionýr řídí, považuje svobodu, spravedlnost, solidaritu, spolupráci a sebezdokonalování.

Sokol – patří mezi naše nejvýznamnější organizace tělovýchovného sportovního sdružení, které organizuje tělovýchovnou činnost s dospělými, dětmi a mládeží. Cílem výchovy je vychovat jedince dokonalého po stránce tělesné, duševní a morální.

Asociace turistických oddílů mládeže (ATOM) – je dobrovolné zájmové sdružení dětí, mládeže a vedoucích, které se zabývá smysluplným naplňováním volného času a výchovou svých členů. Ve výchově preferuje hodnoty, jako je vlastenectví, úcta k jiným, aktivní občanství, kamarádství, spolehlivost, čestnost a úctu k tradicím.

Brontosaurus – je nezávislé hnutí, jehož cílem je vychovávat občany k ekologickému jednání, odpovědnému ke společnosti a přírodě. Prioritní činností hnutí je ochrana životního prostředí. Brontosaurus používá v činnostech formu hry a upřednostňuje výchovu zážitkem.

DUHA – je dobrovolné sdružení jednotlivců i kolektivů, které má za cíl všestranný tělesný a duševní rozvoj mladých lidí. Nabízí i možnosti aktivního zapojování dalších generačních skupin. Hnutí Duha vychovává jedince žijící v souladu s přírodním prostředím. Pravidelné a příležitostné akce pořádá se zaměřením na ochranu životního prostředí (Němec, 2002, s. 33 – 41).

5 Praktická část

5.1 Cíle průzkumu

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak žáci základních škol v okrese Přerov tráví volný čas a jaké mají zájmy. Zda žáci mají dostatek volného času pro své volnočasové aktivity. Zda mají přehled o nabídce volnočasových aktivit, které jim poskytuje škola nebo volnočasové instituce. Dalším cílem této práce je zjistit, jakým kroužkům se žáci ve svém volném čase věnují, a kdo je při výběru aktivit ovlivňuje. Získané informace tohoto průzkumu poslouží k porovnání žáků žijících ve městě a žáků žijících na vesnici.

Hlavní průzkumná otázka:

- Jak žáci základních škol v okrese Přerov využívají svůj volný čas?

Dílčí průzkumné otázky:

- Zjistit, jakými činnostmi tráví žáci svůj volný čas.
- Zjistit, zda žáci mají dostatek času pro své volnočasové aktivity.
- Zjistit, zda žáci upřednostňují více sedavé, pohybové či zájmové aktivity.
- Zjistit, zda jsou žáci ovlivněni, jak naloží se svým volným časem.
- Zjistit, zda mají žáci přehled o zájmových činnostech v okrese Přerov.
- Zjistit, jaké zájmové kroužky žáci navštěvují.
- Zjistit, kde žáci navštěvují své volnočasové aktivity.

5.2 Metoda sběru a zpracování dat

Pro tuto bakalářskou práci byla zvolena kvantitativní metoda. Jako výzkumný nástroj jsem zvolila dotazník, který jsem tvořila na základě průzkumných otázek, tak abych získala potřebná data. Dotazník je rozdělen do 20 položek, kde zjišťuji, kolik volného času žáci mají, jakým činnostem se nejraději věnují, jak jsou spokojeni s možnostmi volného času ve svém okolí, v jakém prostředí a s kým nejraději tráví svůj volný čas, jestli si svůj volný čas organizují sami nebo se řídí

podle rodičů či kamarádů. Dále jaký mají přehled o nabídce aktivit, kdo je informuje o možnostech zájmových aktivit a pomáhá jim s výběrem, jaké kroužky navštěvují a co je k tomu vedlo, případně proč nenavštěvují i jiné kroužky. V dotazníku byly použity položky otevřené, uzavřené, polouzavřené, škálové.

Při sběru dat jsem nebyla přítomná. Po vzájemné dohodě s řediteli škol nebo jejich zástupci jsme se domluvili, že dotazníky předají třídním učitelům a ti je podle svého uvážení rozdají žákům k vyplnění. Po vyplnění dotazníků žáky je třídní učitelé dali zpět řediteli nebo zástupci školy a ti mě následně telefonicky informovali, že jsou dotazníky připravené a mohu si je vyzvednout.

Po vyplnění respondenty byly dotazníky rozděleny do čtyř skupin, které jsem nazvala dívky z vesnice, dívky z města, chlapci z vesnice a chlapci z města. Získaná data jsem vyhodnocovala čárkovací metodou a poté jsem provedla deskriptivní analýzu. Pro každou položku v dotazníku jsem sestavila tabulku. Do prvního sloupce tabulky vlevo jsem zapsala vždy všechny možnosti odpovědí z položky. Do druhého sloupce v tabulce jsem zaznamenávala výskyt hodnot, které uváděly dívky z vesnice. Do třetího sloupce tabulky jsem zaznamenávala hodnoty, které uváděly dívky z města. Do čtvrtého sloupce jsem zaznamenávala výskyt hodnot chlapců z vesnice a do pátého sloupce tabulky jsem zaznamenávala hodnoty chlapců z města. Po vyhodnocení všech dotazníků jsem do tabulek k jednotlivým odpovědím ve všech sloupcích uvedla četnost respondentů, kteří zaznačili danou možnost. Následně jsem zpracovaná data četností průzkumu uvedla do tabulek, z kterých byly vygenerované grafy pro lepší přehlednost výsledků. Počet odpovědí u daných variant jsem vyjádřila v četnosti respondentů.

5.3 Popis výzkumného souboru

Zkoumaným souborem jsou žáci 7. tříd na druhém stupni základních škol v okrese Přerov. Výzkum byl realizován v devíti základních školách v okrese Přerov. Vzhledem k GDPR nezveřejňuji jména škol, která byla do průzkumu zapojena. Z celkového počtu devíti základních škol se šest nacházelo na vesnici a tři ve městě.

Celkem bylo rozdáno 241 dotazníků. Do tří základních škol ve městě jsem rozdala 121 dotazníků. Do šesti základních škol nacházejících se na vesnici jsem rozdala 120 dotazníků. Z celkového počtu rozdaných dotazníků byla návratnost 217 dotazníků. Z navrácených 217 dotazníků jsem během vyhodnocování vyřadila 7 dotazníků, které byly chybně vyplněny.

6 Deskriptivní analýza průzkumu

6.1 Vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku

Tabulka č. 1 – Rozdělení respondentů podle pohlaví a věku

Věk	12 let	13 let	14 let	15 let	Celkem
Dívky vesnice	28	26	1	0	55
Dívky město	13	27	4	0	44
Chlapci vesnice	19	36	3	0	58
Chlapci město	11	31	9	2	53
Celkem	71	120	17	2	210

Zdroj: Dotazník

Jak je patrné z tabulky, do průzkumu bylo zahrnuto 210 respondentů. Z toho 99 dívek (47 %) a 111 chlapců (53 %). Respondenty jsem rozdělila do čtyř kategorií na dívky z vesnice a dívky z města, dále pak na chlapce z vesnice a chlapce z města. Z celkového počtu dívek bylo 55 (56 %) z vesnice a 44 (44 %) z města. Z celkového počtu chlapců bylo 58 (52 %) z vesnice a 53 (48 %) z města.

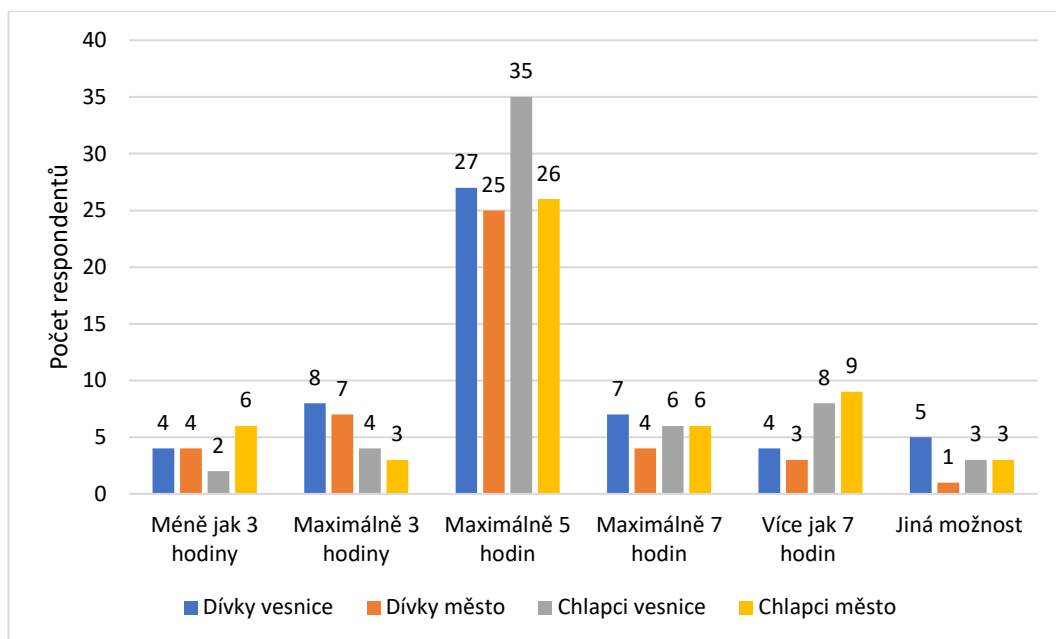
Položka č. 4: Kolik volného času máš denně dle svého názoru

Tabulka č. 2 – Množství volného času podle respondentů

	Méně jak 3 hodiny	Max. 3 hodiny	Max. 5 hodin	Max. 7 hodin	Více jak 7 hodin	Jiná možnost
Dívky vesnice	4	8	27	7	4	5
Dívky město	4	7	25	4	3	1
Chlapci vesnice	2	4	35	6	8	3
Chlapci město	6	3	26	6	9	3

Zdroj: Dotazník

Graf č. 1 – Množství volného času

Zdroj: Dotazník

Touto položkou bylo zjištěno, kolik volného času žáci podle svého názoru mají. Ukázalo se, že převážná většina má dostatek volného času. Nejvíce respondentů uvedlo položku maximálně 5 hodin, a to 113/210 (54 %). Maximálně 5 hodin uvedlo 52/99 (53 %) dívek, z toho 28 % dívek z vesnice a 25 % dívek z města. Tedy mezi dívkami z města a vesnice je rozdíl 3 %. Z chlapců si tuto položku zvolilo 61/111 (55 %) respondentů, z toho 32 % chlapců z vesnice a 23 % chlapců z města. Mezi chlapci je 9 % rozdíl. U chlapců je tedy rozdíl větší než u dívek.

Položku méně jak 3 hodiny uvedlo celkem 16/210 (8 %) respondentů. Z dívek 8/99 (8 %) má méně jak 3 hodiny volného času. Dívek z vesnice 4 % a dívek z města také 4 %. Procentuálně tedy mezi dívkami z vesnice a města žádný rozdíl není. Z chlapců uvedlo 8/111 (7 %) respondentů, že mají méně jak 3 hodiny pro svůj volný čas. Ze 7 % chlapců byli 2 % chlapců z vesnice a 5 % chlapců z města. Tedy mezi chlapci je 3 % rozdíl.

Položku maximálně 3 hodiny uvedlo 22/210 (10 %) respondentů. Zastoupení dívek je 15/99 (15 %) a to 8 % dívek z vesnice a 7 % dívek z města. U chlapců tuto položku vybralo 7/111 (6 %) respondentů a to 4 % chlapců z vesnice a 2 % chlapců

z města. Tuto položku zvolilo více dívek než chlapců. Rozdíl mezi dívkami z vesnice a dívkami z města je ale nepatrný.

Položku maximálně 7 hodin zvolilo 23/210 (11 %) respondentů. Dívek, které uvedly tuto položku je 11/99 (11 %), a to 7 % z vesnice a 4 % z města. U chlapců tuto položku uvedlo 12/111 (10 %) respondentů, a to 5 % chlapců z vesnice a 5 % chlapců z města.

Položku více jak 7 hodin volného času uvedlo celkem 24/210 (11 %) respondentů. Počet dívek, které uvedly tuto položku je 7/99 (7 %), a to 4 % dívek z vesnice a 3 % dívek z města. U chlapců tuto položku uvedlo 17/111 (15 %) respondentů, z toho 7 % chlapců z vesnice a 8 % chlapců z města.

Jinou možnost uvedlo 12/210 (6 %) respondentů. Dívek 6/99 (6 %), 5 % dívek z vesnice a 1 % dívek z města. Chlapci, kteří uvedli tuto položku, bylo 6/111 (6 %) respondentů z toho 3 % chlapců z vesnice a 3 % chlapců z města.

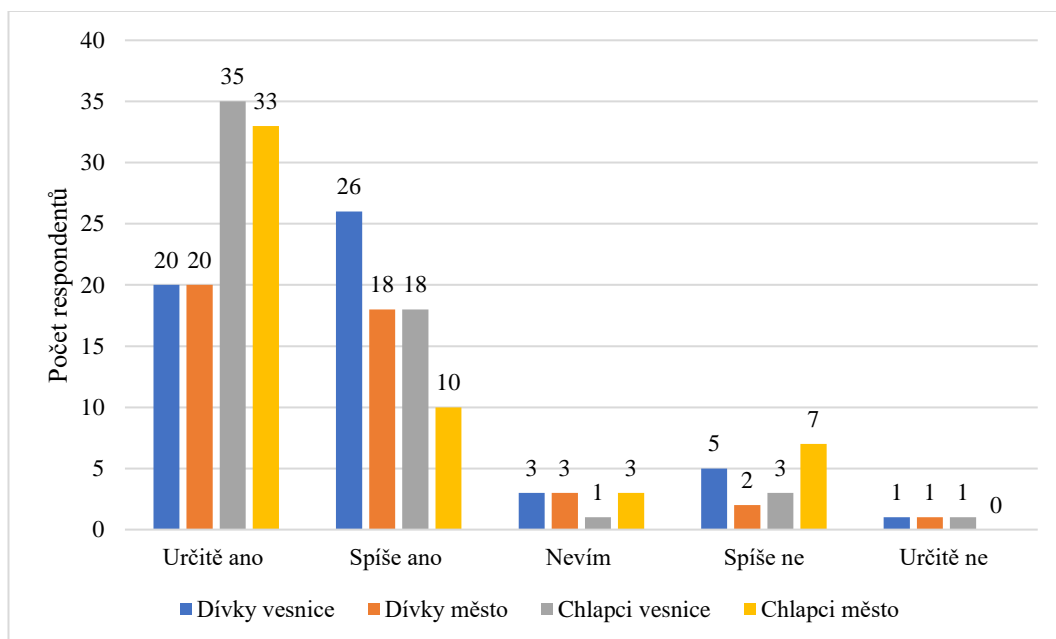
Položka č. 5: Máš dostatek času pro své volnočasové aktivity

Tabulka č. 3 – Dostatek volného času pro aktivity

	Určitě ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Určitě ne
Dívky vesnice	20	26	3	5	1
Dívky město	20	18	3	2	1
Chlapci vesnice	35	18	1	3	1
Chlapci město	33	10	3	7	0

Zdroj: Dotazník

Graf č. 2 – Dostatek volného času

Zdroj: Dotazník

Z výše uvedeného grafu je patrné, že žáci mají dostatek času pro své volnočasové aktivity a zájmy. Našlo se i pár respondentů, kteří tenhle názor nesdíleli. Na položku určitě ano odpovědělo 108/210 (51 %) respondentů. Zastoupení dívek je 40/99 (40 %), z tohoto počtu odpovědělo 20 % dívek z vesnice a 20 % dívek z města. Chlapců, kteří uvedli položku určitě ano je 68/111 (61 %), a to v zastoupení 32 % chlapců z vesnice a 30 % chlapců z města. V porovnání mezi pohlavím, chlapci uvedli o 21 %, že mají více času pro své aktivity a zájmy než dívky. Nejspíš je to dáno tím, že od dívek je vyžadována práce v domácnosti více než u chlapců. Odpovědi dívek z vesnice a města jsou vyrovnané. Chlapci z vesnice mají procento o něco málo vyšší než chlapci z města.

Položku spíše ano zvolilo 72/210 (34 %) respondentů. Dívek, které uvedly tuto položku je celkem 44/99 (44 %), z toho 26 % dívek z vesnice a 18 % dívek z města. U chlapců tuto položku zvolilo 28/111 (25 %), z toho bylo 16 % chlapců z vesnice a 9 % chlapců z města. Tuto položku zvolilo o 19 % více dívek než chlapců. Rozdíl je vidět i mezi dívkami, kdy dívky z vesnice mají o 8 % více.

Položku nevím uvedlo 10/210 (5 %) respondentů. Dívek 6/99 (6 %) v zastoupení 3 % dívek z vesnice a 3 % dívek z města. Chlapci 4/111 (4 %) v zastoupení 1 % chlapci z vesnice a 3 % chlapci z města.

Spíše ne odpovědělo 17/210 (8 %) respondentů. U dívek 7/99 (7 %) a to 5 % dívek z vesnice a 2 % dívek z města. U chlapců odpovědělo na tuto položku 10/111 (9 %) a to 3 % chlapců z vesnice a 6 % chlapců z města. Spíše že nemají, dostatek času pro volnočasové aktivity odpovědělo o 2 % více chlapců než dívek. Na poslední položku určitě ne odpověděli pouze jednotlivci 3/210 respondentů.

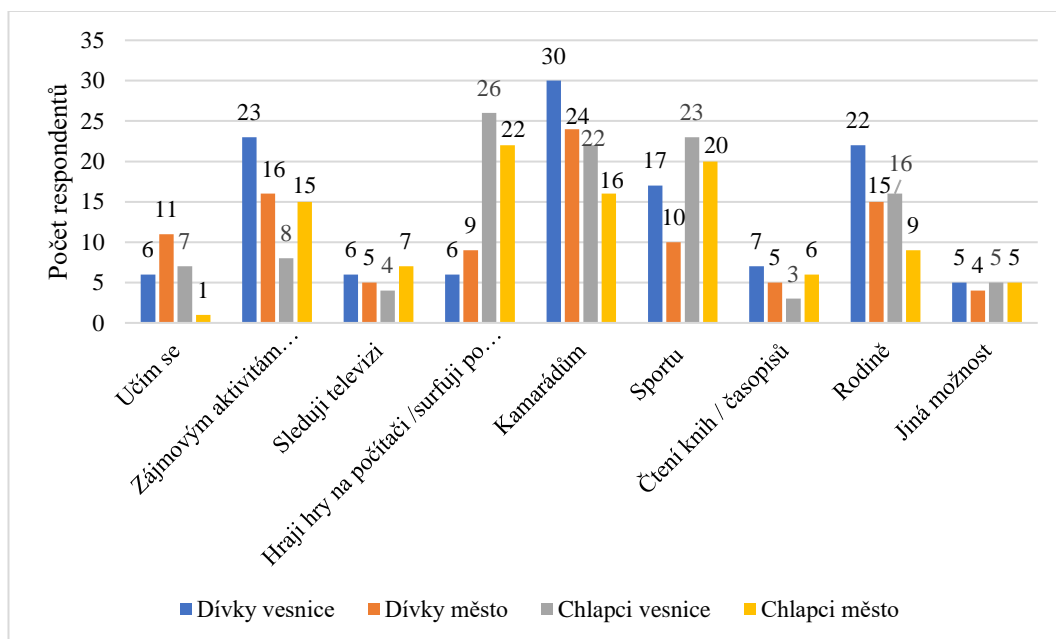
Položka č. 6: Svůj volný čas nejraději trávím:

Tabulka č. 4 – Co nejraději dělám ve volném čase

	Učím se	Zájmovým aktivitám	Sleduji televizi
Dívky vesnice	6	23	6
Dívky město	11	16	5
Chlapci vesnice	7	8	4
Chlapci město	1	15	7
	Hraji hry na počítači /surfuji po internetu	Kamarádům	Sportu
Dívky vesnice	6	30	17
Dívky město	9	24	10
Chlapci vesnice	26	22	23
Chlapci město	22	16	20
	Čtení knih / časopisů	Rodině	Jiná možnost
Dívky vesnice	7	22	5
Dívky město	5	15	4
Chlapci vesnice	3	16	5
Chlapci město	6	9	5

Zdroj: Dotazník

Graf č. 3 – S kým tráví volný čas nejraději

Zdroj: Dotazník

Tato položka ukazuje, co žáci ve volném čase nejraději dělají. Mohli zde vybrat více možností odpovědí. Na tuto položku 210 respondentů uvedlo 436 odpovědí. Nejvyšší výskyt odpovědí má položka trávení volného času s kamarády 92/436 (21 %). Dívky preferují volný čas s kamarády více 54/436 (12 %) než chlapci 38/436 (9 %). Pro žáky v dospívání hrají vztahy s kamarády velkou roli, osamostatňují se z vázanosti na rodiče a značný vliv pro ně mají vrstevníci. U dívek jsou blízká přátelství typičtější než u chlapců, kteří spíše tíhnou k partám.

Chlapci zase oproti dívkám více preferují volný čas trávit sportem nebo na počítači 91/436 (21 %). Dívek, které uvedli tyto položky je 42/436 (10 %).

Dívky více než chlapci volný čas tráví zájmovými aktivitami a věnují se rodině 76/436 (17 %). V porovnání mezi dívkami tyto aktivity zvolilo více dívek z vesnice než z města. Chlapců tuto položku zvolilo 48/436 (11 %). Dívky také věnují více času učení 17/436 (4 %) než chlapci 8/436 (2 %).

U sledování televize a čtení knih nebo časopisů jsou čísla podobná jak u dívek 23/436 (5 %), tak u chlapců 20/436 (5 %). V porovnání chlapců více sledují televizi a čtou knihy chlapci z města. V porovnání dívek zase více dívek z vesnice sleduje televizi nebo čte knihy.

Jinou možnost zvolilo 19/436 (4 %). Kde uvedli, že volný čas nejraději tráví na telefonu, s domácími mazlíčky, malováním nebo vyráběním, odpočinkem, focením, historickým filmům.

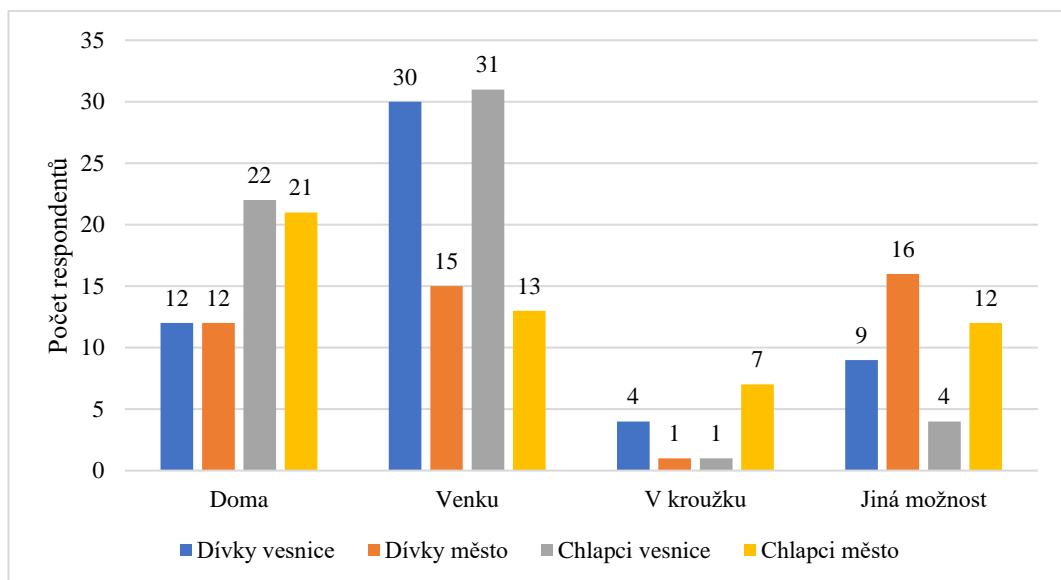
Položka č. 7: Kde nejraději trávíš svůj volný čas

Tabulka č. 5 – Kde svůj volný čas tráví nejraději

	Doma	Venku	V kroužku	Jiná možnost
Dívky vesnice	12	30	4	9
Dívky město	12	15	1	16
Chlapci vesnice	22	31	1	4
Chlapci město	21	13	7	12

Zdroj: Dotazník

Graf č. 4 – Nejraději tráví volný čas

Zdroj: Dotazník

Graf nám naznačuje, kde nejraději žáci tráví svůj volný čas. Nejvíce respondentů uvedlo, že volný čas nejraději tráví venku 89/210 (42 %), což je pozitivní informace, že jsou rádi na čerstvém vzduchu. Z dívek volný čas strávený venku preferuje celkem 45/99 (45 %) respondentů, z toho 30 % dívek z vesnice a 15 % dívek z města. U chlapců volný čas strávený venku udává 44/111 (40 %) respondentů, z toho 28 % chlapců z vesnice a 12 % chlapců z města. Je patrné, že respondenti z vesnice tráví více času venku než respondenti z města. U žáků z města můžou mít rodiče větší strach o jejich bezpečí, proto svůj volný čas tráví více doma nebo v kroužku.

Doma svůj volný čas tráví 67/210 (32 %) respondentů. Z dívek volný čas strávený doma celkem využívá 24/99 (24 %), z toho 12 % dívek z vesnice a 12 % dívek z města. Chlapců, kteří volný čas tráví raději doma je 43/111 (39%), z toho 20 % chlapců z vesnice a 19 % chlapců z města. Chlapci se zdržují více doma ve svém volném čase než dívky. Může to být dáno tím, že chlapci tráví více času u televize a hraním počítačových her než dívky.

V kroužku uvedlo 13/210 (6 %) respondentů. Z dívek 5/99 (5 %), z toho 4 % dívek z vesnice a 1 % dívek z města. U chlapců 8/111 (7 %), z toho 1 % chlapců z vesnice a 6 % chlapců z města. V kroužku svůj volný čas raději tráví více chlapci než dívky i když tuto položku si zvolilo nízké procento respondentů.

Jinou možnost zvolilo 41/210 (20 %) respondentů. Z dívek to bylo 25/99 (25 %), toho 9 % dívek z vesnice a 16 % dívek z města. U chlapců 16/111 (14 %) respondentů, z toho 3 % chlapců z vesnice a 11 % chlapců z města. Mezi nejčastější odpovědi patřilo, že nejraději svůj volný čas tráví doma i venku. Dále byla uváděna možnost doma a v kroužku, venku a v kroužku, doma s kamarády, venku s kamarády, tam kde je má rodina a na zimním stadionu.

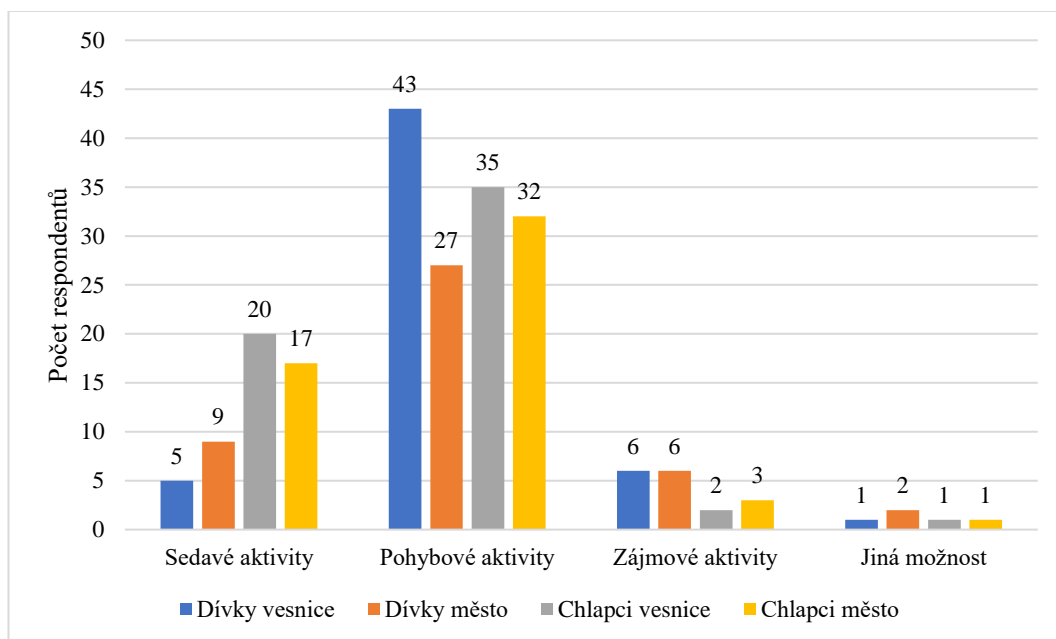
Položka č. 8: Ve volném čase upřednostňuji

Tabulka č. 6 – Upřednostňované volnočasové aktivity

	Sedavé aktivity	Pohybové aktivity	Zájmové aktivity	Jiná možnost
Dívky vesnice	5	43	6	1
Dívky město	9	27	6	2
Chlapci vesnice	20	35	2	1
Chlapci město	17	32	3	1

Zdroj: Dotazník

Graf č. 5 – Upřednostňované aktivity ve volném čase

Zdroj: Dotazník

Z výše uvedeného grafu je patrné, že respondenti upřednostňují pohybové aktivity. Položku upřednostňování pohybových aktivit uvedlo 137/210 (65 %) respondentů. Tyto výsledky jsou potěšující a pozitivní, protože dokazují aktivitu dnešních dětí a mládeže. Celkový počet dívek, které zvolili tuto položku je 70/99 (70 %). Dívek z vesnice tuto položku uvedlo 43 % a dívek z města 27 %. U chlapců si pohybové aktivity zvolilo 67/111 (61 %). Chlapci z vesnice 32 % a chlapci z města 29 %. Dívky volí více pohybové aktivity než chlapci, zároveň pohybové aktivity zvolilo více žáků z vesnice než z města. Volba pohybových aktivit může být dána také oblíbeností sportovních aktivit u dětí a mládeže v dnešní době.

Druhou nejpočetnější položkou jsou sedavé aktivity. Tuto položku si vybralo 51/210 (24 %) respondentů. Z celkového počtu odpovědí tuto položku zvolilo 14/99 (14 %) dívek. Dívky z vesnice v zastoupení 5 % a dívky z města v zastoupení 9 %. Chlapců, kteří si zvolili tuto položku je 37/111 (33 %). Chlapci z vesnice v zastoupení 18 % a chlapci z města v zastoupení 15 %. Sedavé aktivity zvolilo více chlapců než děvčat. Chlapci z vesnice o něco více než chlapci z města. U děvčat tuto položku zvolilo více děvčat z města než z vesnice.

Třetí nejpočetnější položkou jsou zájmové aktivity, kde celkem odpovědělo 17/210 (8 %) respondentů. Dívek, které upřednostňují zájmové aktivity je 12/99

(12 %), z toho 6 % dívek z vesnice a 6 % dívek z města. U chlapců tuto položku zvolilo 5/111 (5 %), z toho 2 % chlapců z vesnice a 3 % chlapců z města. Zájmové aktivity upřednostňují více dívky než chlapci.

Jinou možnost uvedlo 5/210 (2 %) respondentů. Z dívek 3/99 (3 %) a z chlapců 2/111 (2 %). Jako jinou možnost respondenti uváděli sedavé a zájmové aktivity, v zimě sedavé v létě pohybové, trávit čas hlavně s přáteli.

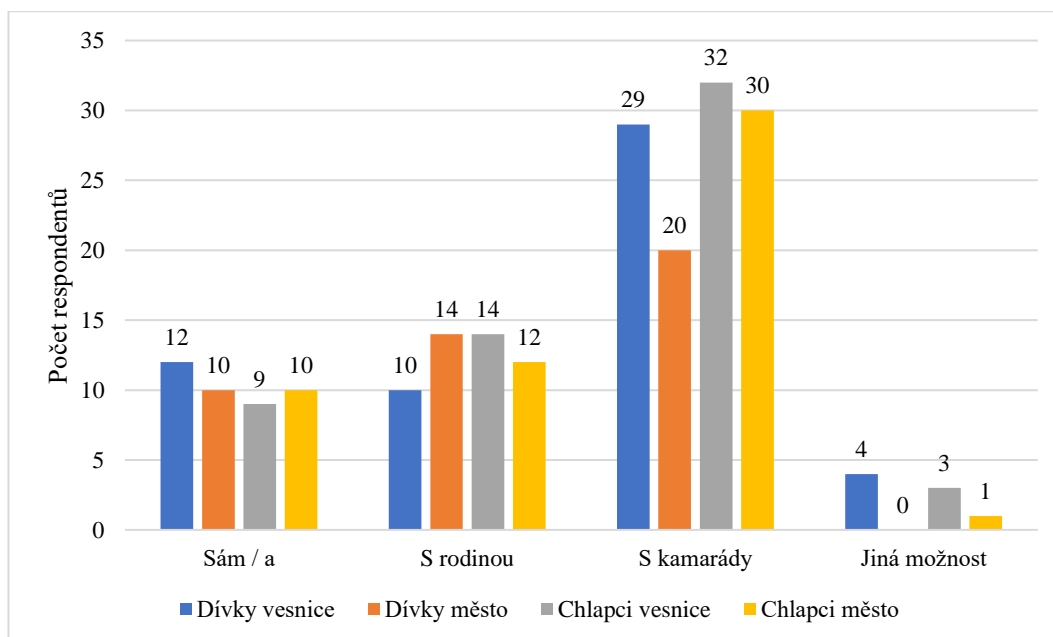
Položka č. 9: Svůj volný čas nejraději trávím

Tabulka č. 7 – S kým nejraději tráví volný čas

	Sám/sama	S rodinou	S kamarády	Jiná možnost
Dívky vesnice	12	10	29	4
Dívky město	10	14	20	0
Chlapci vesnice	9	14	32	3
Chlapci město	10	12	30	1

Zdroj: Dotazník

Graf č. 6 – S kým tráví volný čas nejraději

Zdroj: Dotazník

Z výše uvedeného grafu lze vidět, s kým dívky a chlapci nejraději tráví svůj volný čas. Největší zastoupení odpovědí má položka s kamarády. Tuto položku zvolilo 111/210 (53 %) respondentů. Dívek, které uvedli tuto položku, bylo 49/99 (49 %). Dívky z vesnice v zastoupení 29 % a dívky z města v zastoupení 20 %. Z celkového počtu chlapců tuto položku zvolilo 62/111 (56 %) respondentů.

U chlapců z vesnice v zastoupení 29 % a u chlapců z města v zastoupení 27 %. Položku svůj volný čas nejraději trávím s kamarády, zvolilo více chlapců než dívek. Chlapců z vesnice o něco málo více než chlapců z města. Každopádně nám to potvrzuje, že styk s vrstevníky je velmi důležitý a vyhledávaný v tomto věku.

Další nejpočetnější položkou je, že nejraději tráví svůj čas s rodinou, a to 50/210 (24 %) respondentů. Z dívek 24/99 (24 %), z toho počtu tuto položku zvolilo 10 % dívek z vesnice a 14 % dívek z města. U chlapců si tuto položku zvolilo 26/111 (23 %), z toho 13 % chlapců na vesnici a 11 % chlapců ve městě. Můžeme pozorovat, že více času s rodiči tráví chlapci než dívky.

Třetí nejpočetnější položkou, kterou žáci volili je, že svůj volný čas tráví nejraději sami, a to 41/210 (20 %) respondentů. Dívek, které uvedli tuto položku je 22/99 (22 %), z toho tuto položku zvolilo 12 % dívek z vesnice a 10 % dívek z města. U chlapců se k téhle položce přiklonilo 19/111 (17 %), z toho 8 % chlapců z vesnice a 9 % chlapců z města. Můžeme pozorovat, že více času sami tráví raději dívky než chlapci.

Jinou možnost zvolilo 8/210 (4 %) respondentů. U dívek 4/99 (4 %), a to 4 % dívky z města. U chlapců 4/111 (4 %), z toho 3 % chlapců z vesnice a 1 % chlapců z města. Jako možnosti uváděli s prarodiči, s domácími zvířaty, s tím koho mají rádi nebo s rodinou i kamarády.

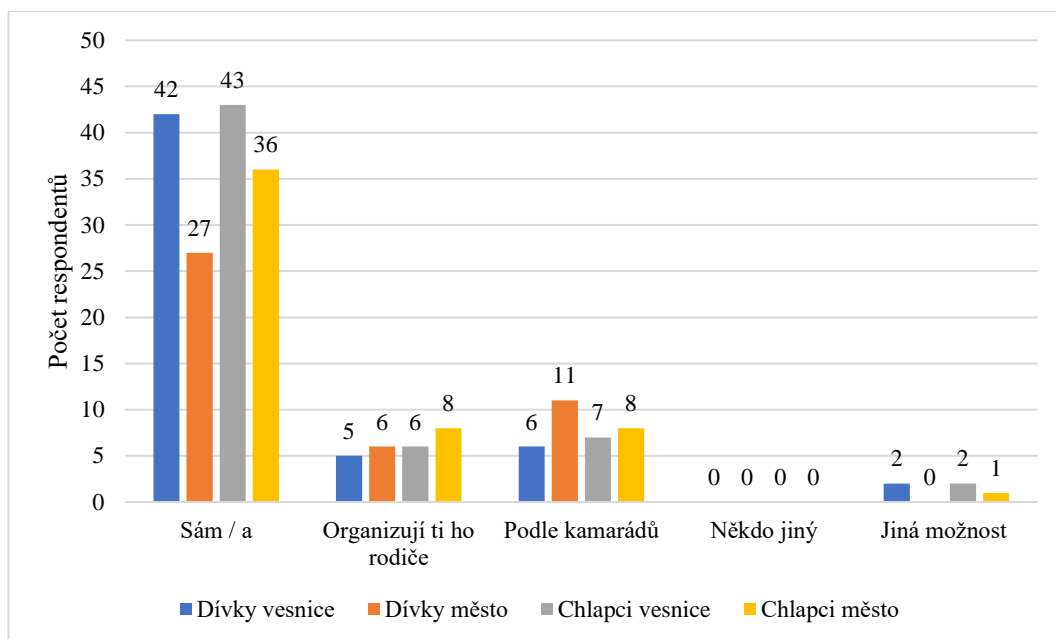
Položka č. 10: Kdo organizuje tvůj volný čas

Tabulka č. 8 – Organizace volného času

	Sám / a	Organizují ti ho rodiče	Podle kamarádů	Někdo jiný	Jiná možnost
Dívky vesnice	42	5	6	0	2
Dívky město	27	6	11	0	0
Chlapci vesnice	43	6	7	0	2
Chlapci město	36	8	8	0	1

Zdroj: Dotazník

Graf č. 7 – Organizace volného času

Zdroj: Dotazník

Z grafu je patrné, že si volný čas organizují především žáci sami. Položku organizují si volný čas sám/a uvedlo 148/210 (70 %) respondentů. U dívek 69/99 (70 %), z toho 42 % dívek z vesnice a 27 % dívek z města. U chlapců tuto položku zvolilo 79/111 (71 %), z toho 39 % chlapců z vesnice a 32 % chlapců z města. Je patrné, že sami si volný čas organizují více chlapci než dívky. Chlapci z vesnice o něco více než chlapci z města. Určitě je kladné, že rodiče umožní dětem se rozhodovat o volném čase na základě vlastního uvážení. Rozhodně by se rodiče o volný čas svých dětí měli zajímat, aby jim případně pomohli při výběru činností.

Dále se nejčastěji žáci řídí podle svých kamarádů. Tuto položku uvedlo 32/210 (15 %) respondentů. Z dívek si podle kamarádů organizuje volný čas 17/99 (17 %). Z počtu dívek si tuto položku zvolilo 6 % z vesnice a 11 % z města. U chlapců tuto položku uvedlo 15/111 (14 %), z toho 6 % chlapců z vesnice a 8 % chlapců z města. Podle kamarádů se řídí více dívky než chlapci. Je potěšující zjištění, že i když jsou v dospívajícím věku důležité názory vrstevníků, tak většina respondentů si svůj volný čas organizuje podle svého uvážení.

Položku, že volný čas žákům organizují rodiče, uvedlo 25/210 (12 %) respondentů. Zastoupení odpovědí dívek je 11/99 (11 %), z toho 5 % dívek z vesnice a 6 % dívek z města. U chlapců bylo zastoupení u této odpovědi 14/111

(13 %), z toho 5 % u chlapců z vesnice a 8 % u chlapců z města. Je patrné, že více volný čas organizují rodiče chlapcům než dívkám. Dívky jsou v tomto věku spolehlivější v rozhodování, nad věcmi uvažují více než chlapci. Jinou možnost uvedlo 5/210 (2 %) respondentů.

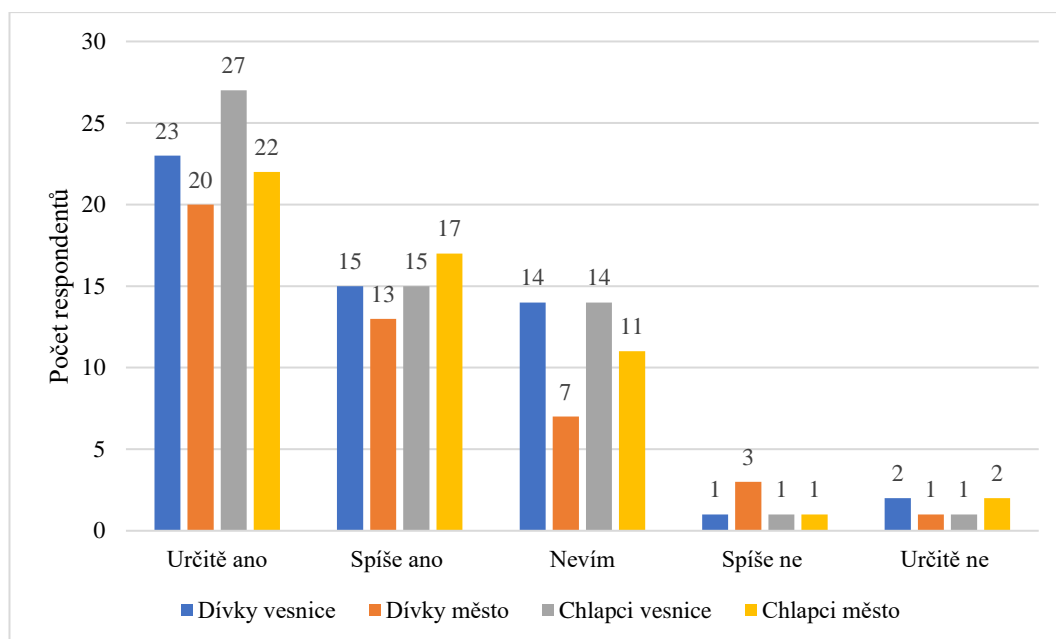
Položka č. 11: Jsi obeznámen s nabídkou volnočasových aktivit ve svém okolí

Tabulka č. 9 – Obeznamenost s nabídkou aktivit v okolí

	Určitě ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Určitě ne
Dívky vesnice	23	15	14	1	2
Dívky město	20	13	7	3	1
Chlapci vesnice	27	15	14	1	1
Chlapci město	22	17	11	1	2

Zdroj: Dotazník

Graf č. 8 – Obeznamenost s aktivitami v okolí

Zdroj: Dotazník

Tato položka ukázala, že více jak polovina respondentů má přehled o volnočasových aktivitách ve svém okolí. Položku určitě ano uvádí 92/210 (44 %) respondentů. Z grafu je zřejmé, že chlapci mají větší přehled o nabídce volnočasových aktivit než dívky. Větší přehled mají chlapci z vesnice oproti chlapcům z města. Dívky z vesnice mají o něco větší přehled než dívky z města.

Položku spíše ano uvedlo 60/210 (29 %) respondentů. Tuto položku uvedlo více chlapců než děvčat. Položku nevím zvolilo 46/210 (22 %) respondentů. Na záporné položky odpovědělo 12/210 (6 %) respondentů.

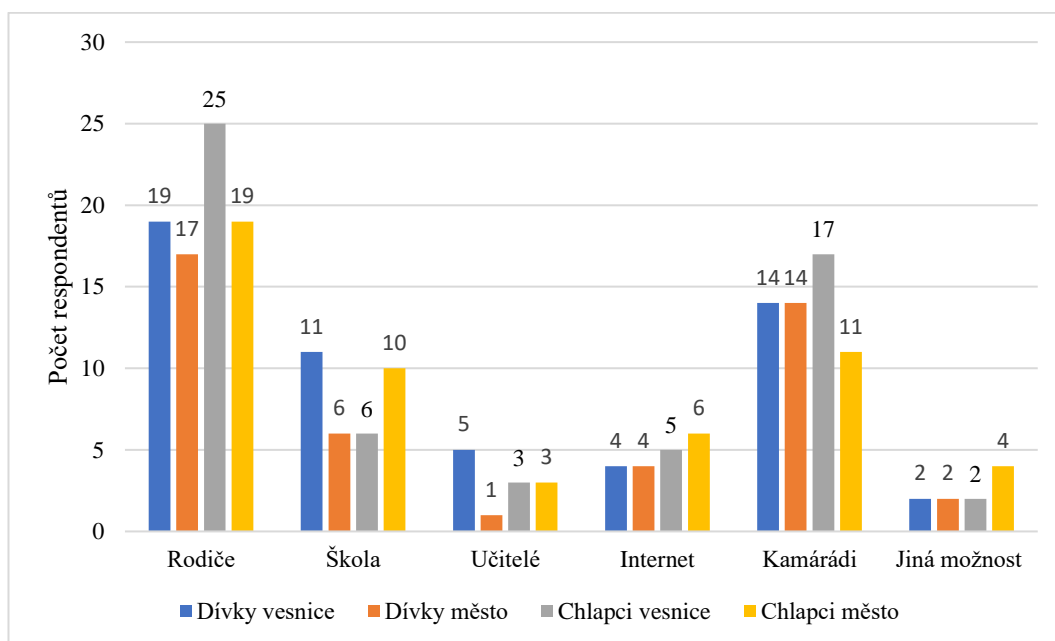
Položka č. 12: Kdo tě nejčastěji informuje o nabídce volnočasových aktivit

Tabulka č. 10 – Informovanost o nabídce volnočasových aktivit

	Rodiče	Škola	Učitelé	Internet	Kamarád	Jiná možnost
Dívky vesnice	19	11	5	4	14	2
Dívky město	17	6	1	4	14	2
Chlapci vesnice	25	6	3	5	17	2
Chlapci město	19	10	3	6	11	4

Zdroj: Dotazník

Graf č. 9 – Kdo informuje o volnočasových aktivitách

Zdroj: Dotazník

Tato položka poukazuje na to, kdo nejčastěji žáky informuje o nabídce volnočasových aktivit. Nejvíce odpovědí má položka rodiče 80/210 (38 %). Dívky, které uvedly, že rodiče bylo 36/99 (36 %), dívek z vesnice 19% a dívek z města 17 %. U chlapců uvedlo tuto položku 44/111 (40 %), z toho 23 % chlapců z vesnice a 17 % chlapců z města. Rodiče informují více chlapce než děvčata. Chlapci z vesnice jsou od rodičů informováni o volnočasových aktivitách o něco více než chlapci z města.

Položku informování o volnočasových aktivitách kamarády uvedlo 56/210 (27 %) respondentů. Dívek 28/99 (28 %) a to 14 % dívek z vesnice i z města. Chlapců 28/111 (25 %). Chlapců z vesnice 15 % a chlapců z města 10 %. Dívky mají více informací o volnočasových aktivitách od svých kamarádů než chlapci.

Položku škola uvedlo 33/210 (16 %) respondentů. Dívek 22/99 (22%), 11 % dívek z vesnice a 6 % dívek z města. Z chlapců tuto položku zvolilo 16/111 (14 %), 5 % chlapců z vesnice a 9 % chlapců z města. Z celkového počtu respondentů uvedlo více dívek než chlapců, že informace o volnočasových aktivitách jim poskytuje škola.

Položku internet uvedlo 19/210 (9 %) respondentů. Dívek 8/99 (8 %), a to 4 % jak dívky z vesnice tak dívky z města. U chlapců internet uvedlo 11/111 (10 %), z toho 5 % chlapců z vesnice a 5 % chlapců z města. Pro informování se o volnočasových aktivitách internet využívají více chlapci než dívky.

Další položku, kterou zvolili žáci, jsou učitelé 12/210 (6 %). U dívek 6/99 (6 %), dívky z vesnice 5 %. U chlapců odpověď učitelé zvolilo 6/111 (5 %), a to ve stejném zastoupení jak chlapci z vesnice tak chlapci z města. Dívky jsou informovány o něco více než chlapci od učitelů.

Jinou možnost zvolilo 10/210 (5 %) respondentů. Dívky 4/99 (4 %), a to ve stejném zastoupení 2 % jak dívky z vesnice tak dívky z města. U chlapců jinou možnost uvedlo 6/111 (5 %), a to 2 % chlapců z vesnice a 3 % chlapců z města. Uváděné odpovědi byly nikdo, holka, nejlepší kamarád, informační tabule, rodiče a kamarádi.

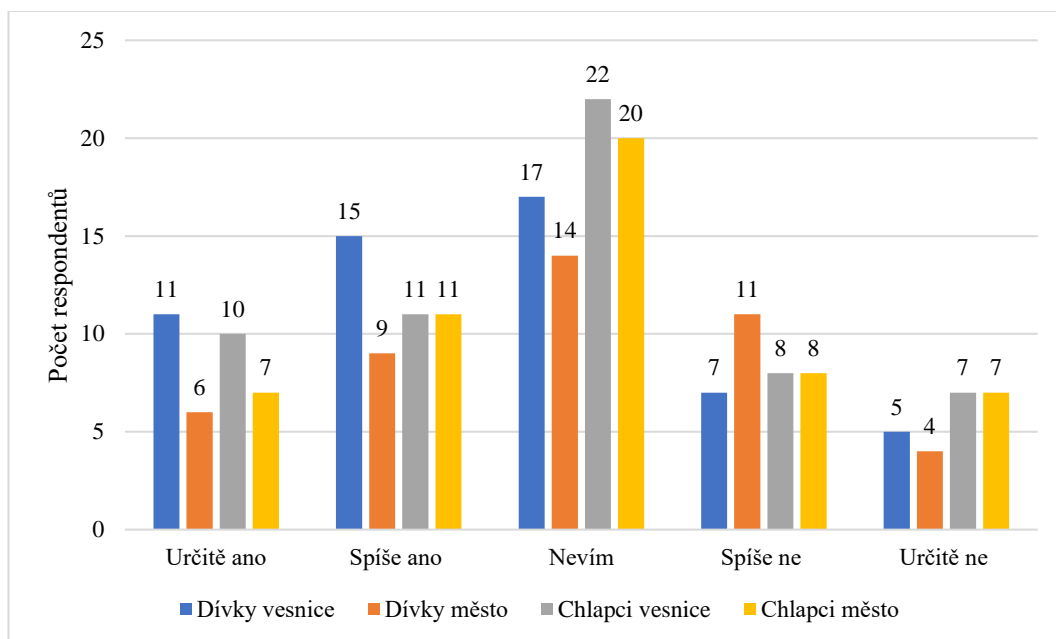
Položka č. 13: Jsi spokojen s nabídkou zájmových aktivit ve své škole

Tabulka č. 11 – Spokojenost s nabídkou zájmových aktivit školy

	Určitě ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Určitě ne
Dívky vesnice	11	15	17	7	5
Dívky město	6	9	14	11	4
Chlapci vesnice	10	11	22	8	7
Chlapci město	7	11	20	8	7

Zdroj: Dotazník

Graf č. 10 – Spokojenost s nabídkou aktivit ve škole

Zdroj: Dotazník

Z grafu lze vidět, jak jsou žáci spokojeni s nabídkou zájmových aktivit ve své škole, položku nevím zvolilo 73/210 (35 %) respondentů. Dívek, které uvedli tuto položku, bylo 31/99 (31 %), z toho 17 % dívek z vesnice a 14 % dívek z města. Chlapců tuto položku zvolilo 42/111 (38 %), z toho 20 % chlapců z vesnice a 18 % chlapců z města.

Položku spíše ano uvedlo 46/210 (22 %) respondentů. Dívek 24/99 (24 %), z toho dívek z vesnice 15 % a dívek z města 9 %. Chlapců položku spíše ano zvolilo 22/111 (20 %), z toho 10 % chlapců z vesnice a 10 % chlapců z města.

Položku určitě ano zvolilo 34/210 (16 %) respondentů. U dívek 17/99 (17 %), z toho 11 % dívek z vesnice a 6 % dívek z města. U chlapců 17/111 (15 %), z toho 9 % chlapci z vesnice a 6 % chlapců z města. Položku spíše ano zvolilo více respondentů z vesnice než z města.

Položku spíše ne zvolilo 34/210 (16 %) respondentů. Dívek 18/99 (18 %), z toho 7 % dívek z vesnice a 11 % dívek z města. U chlapců tuto položku zvolilo 16/111 (14 %), a to 7 % chlapců z vesnice i 7 % chlapců z města.

Položku určitě ne uvedlo 23/210 (11 %) respondentů. U dívek tuto položku uvedlo 9/99 (9 %), z toho 5 % dívek z vesnice a 4 % dívek z města. U chlapců

položku určitě ne uvedlo 14/111 (12 %) a to 6 % chlapců z vesnice i 6 % chlapců z města.

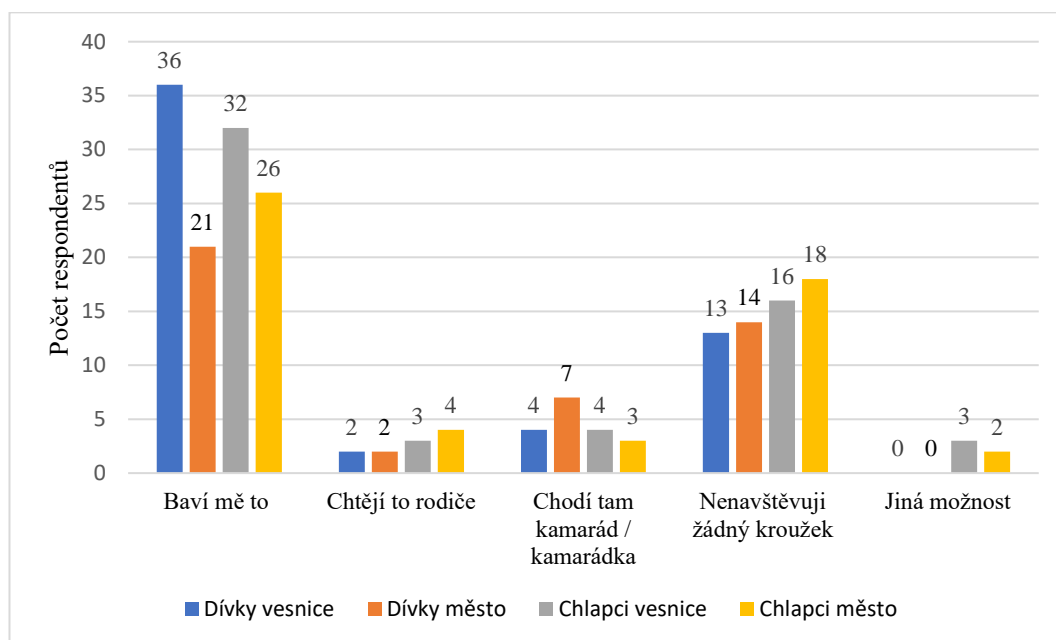
Položka č. 14: Své zájmové aktivity (kroužky) navštěvuji z tohoto důvodu:

Tabulka č. 12 – Důvody proč navštěvuji své zájmové kroužky

	Baví mě to	Chtějí to rodiče	Chodí tam kamarád / kamarádka	Nenavštěvuji žádný kroužek	Jiná možnost
Dívky vesnice	36	2	4	13	0
Dívky město	21	2	7	14	0
Chlapci vesnice	32	3	4	16	3
Chlapci město	26	4	3	18	2

Zdroj: Dotazník

Graf č. 11 – Důvod návštěvnosti kroužků

Zdroj: Dotazník

Na položku, z jakého důvodu navštěvuješ své zájmové aktivity, nejvíce respondentů uvedlo, baví mě to 115/210 (55 %). Tyto výsledky jsou potěšující, protože poukazují na to, že většina žáků se věnuje aktivitám, které je baví. Určitě to má podstatný vliv i na to, že se žáci budou chtít více rozvíjet a zdokonalovat v zájmové aktivitě, o kterou jeví zájem. Dívek tuto položku zvolilo 57/99 (58 %), z toho 37 % dívek z vesnice a 21 % dívek z města. Rozdíl mezi dívkami z města a vesnice je 16 %. U chlapců tuto položku zvolilo 58/111 (52 %), z toho 29 %

chlapců z vesnice a 23 % chlapců z města. U chlapců je rozdíl 6 %. Možnost baví mě to, volilo více respondentů z vesnice než z města.

Bohužel mě zklamalo, že druhou nejčastější položkou volenou respondenty vzhledem k dostatku volného času je, nenavštěvuji žádný kroužek, což uvedlo 61/210 (29 %). Častěji tuto položku volili chlapci 34/111 (31 %) než děvčata 27/99 (27 %). Když porovnáme respondenty ve vztahu prostředí, tak nenavštěvuje žádný kroužek více žáků z města 32/210 (15 %) než z vesnice 29/210 (14 %). A to i za předpokladu, že respondenti z města mají více možností ohledně nabídky volnočasových aktivit než respondenti z vesnice.

Položku chodí tam kamarád/kamarádka uvedlo 18/210 (9 %) respondentů. Dívek 11/99 (11 %), z toho 4 % dívek z vesnice a 7 % dívek z města. Z chlapců 7/111 (6 %), z toho 4 % chlapců z vesnice a 3 % chlapců z města.

Položku chtějí to rodiče, uvedlo 11/210 (5 %) respondentů. Dívek 4/99 (4 %), a to 2 % dívek z vesnice i 2 % dívek z města. Z chlapců 7/111 (6 %), z toho 3 % chlapců z vesnice a 4 % chlapců z města.

Jinou možnost uvedlo 5/210 (2 %) respondentů. Mezi odpověďmi bylo: dříve mě to bavilo, ale teď mi to bere hodně času, nenavštěvuji, ale budu v září, nechodím a nechci, baví mě to a chodí tam kamarád.

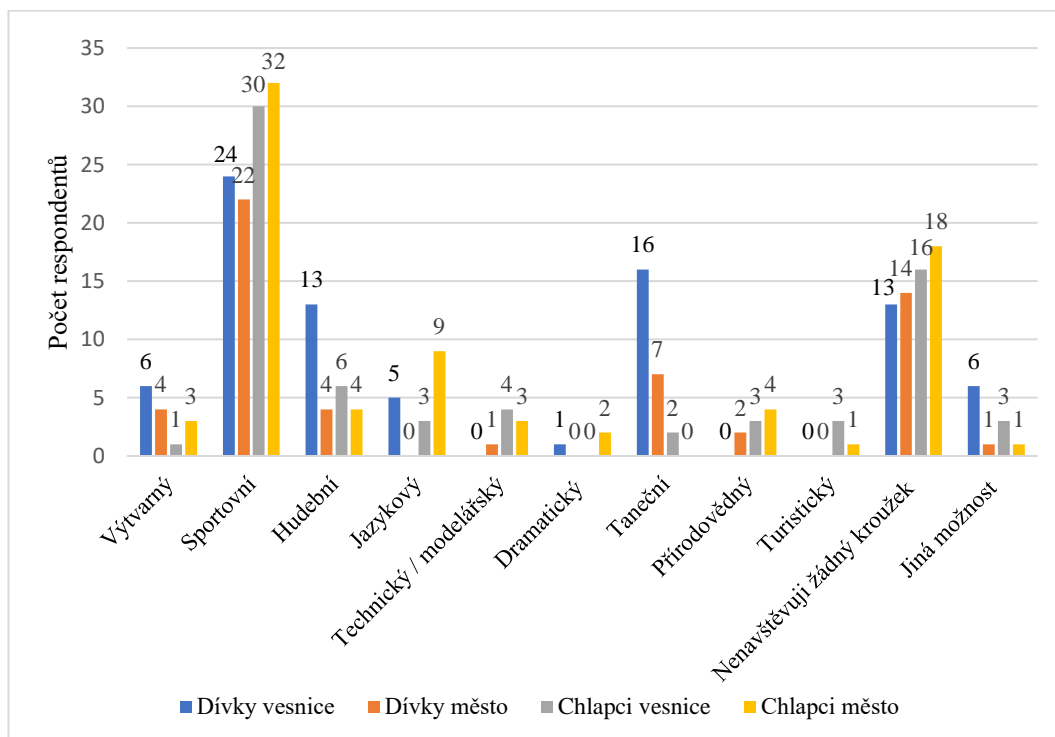
Položka č. 15: Který zájmový kroužek nebo oddíl ve svém volném čase navštěvuješ

Tabulka č. 13 – Návštěvnost kroužků a oddílů ve volném čase

	Výtvarný	Sportovní	Hudební	Jazykový
Dívky vesnice	6	24	13	5
Dívky město	4	22	4	0
Chlapci vesnice	1	30	6	3
Chlapci město	3	32	4	9
	Technický / modelářský	Dramatický	Taneční	Přírodovědný
Dívky vesnice	0	1	16	0
Dívky město	1	0	7	2
Chlapci vesnice	4	0	2	3
Chlapci město	3	2	0	4
	Turistický	Nenavštěvuji žádný kroužek	Jiná možnost	
Dívky vesnice	0	13	6	
Dívky město	0	14	1	
Chlapci vesnice	3	16	3	
Chlapci město	1	18	1	

Zdroj: Dotazník

Graf č. 12 – Návštěvnost kroužků

Zdroj: Dotazník

V položce, které zájmové kroužky nebo oddíly ve volném čase navštěvuješ, měli respondenti možnost více odpovědí. Z grafu je patrné, které zájmové kroužky dívky a chlapci preferují. Na prvních příčkách se pohybuje sportovní kroužek. Tuto položku zvolilo 108/284 (38 %) odpovědí. Dívky, které uvedli tuto položku 46/141 (33 %). Dívky z vesnice (17 %) sportovní kroužek navštěvují více než dívky z města (16 %). Chlapců, kteří uvedli sportovní kroužek je 62/143 (43 %). Chlapců z vesnice tuto možnost uvedlo 21 %, chlapců z města je o něco více a to 22 %.

U dívek vidíme vyšší zájem u kroužků tanečních, výtvarných, hudebních 50/141 (35 %). U chlapců si tyto kroužky zvolilo 16/143 (11 %). U chlapců vidíme vyšší zájem u kroužků přírodovědných, jazykových, turistických a technických 30/143 (21 %). U dívek si tyto kroužky zvolilo 8/141 (6 %). Dramatický kroužek uvedli 3/284 (1 %) odpovědí.

Položku nenavštěvuji žádný kroužek, uvedlo 61/284 (21 %) odpovědí. Jinou možnost zvolilo 11/284 (4 %) odpovědí. Mezi jejich odpověďmi byly: jízda na koni, čtenářský kroužek nebo přímo názvy hasiči, aerobic, gymnastika, horolezení, házená.

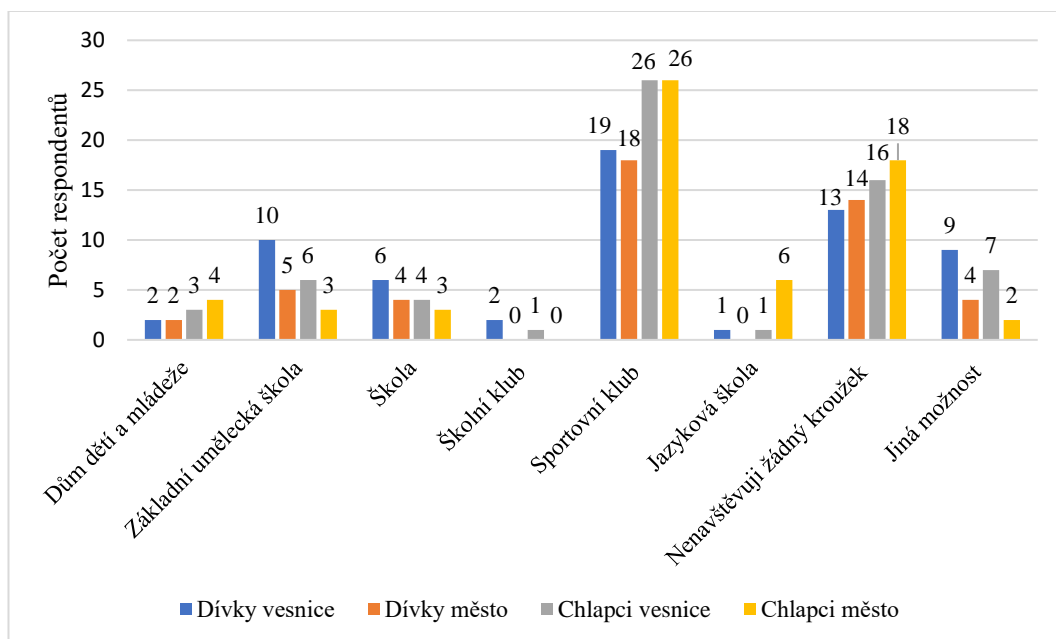
Položka č. 16: V kterých organizacích navštěvuješ své kroužky

Tabulka č. 14 – Návštěvnost organizací a sdružení

	Dům dětí a mládeže	Základní umělecká škola	Škola	Školní klub
Dívky vesnice	2	10	6	2
Dívky město	2	5	4	0
Chlapci vesnice	3	6	4	1
Chlapci město	4	3	3	0
	Sportovní klub	Jazyková škola	Nenavštěvuji žádný kroužek	Jiná možnost
Dívky vesnice	19	1	13	9
Dívky město	18	0	14	4
Chlapci vesnice	26	1	16	7
Chlapci město	26	6	18	2

Zdroj: Dotazník

Graf č. 13 – Návštěvnost organizací a sdružení

Zdroj: Dotazník

Z grafu je patrné jaké zařízení či sdružení pro volnočasové aktivity respondenti navštěvují. V této položce měli respondenti možnost více odpovědí. Sportovní klub navštěvuje 89/235 (38 %). Sportovní klub navštěvuje 52/126 (41 %) chlapců. Dívek, které navštěvují sportovní klub je 37/109 (34 %).

U dívek vidíme vyšší návštěvnost základní umělecké školy a školních kroužků 24/109 (22 %). Chlapců, kteří navštěvují základní uměleckou školu a školní kroužky je 16/126 (13 %).

Dům dětí a mládeže a jazykový kroužek navštěvuje více chlapců 14/126 (11 %). U dívek tyto položky uvedlo 5/109 (5 %). Nejméně častou položkou, kde žáci navštěvují volnočasové aktivity, je školní klub 3/235 (1 %).

Jinou možnost uvedlo 22/235 (9 %). Vyšší procento žáků z vesnice 13/235 (6 %) než z města 9/235 (4 %). Mezi jejich odpověďmi byly: Hanák – folklorní soubor, klub rodičů s dětmi, sokol, bazén, fitness centrum, jezdecký klub, zemědělská škola, skautský dům, Base Camp Přerov. Možnost nenavštěvují žádný kroužek, uvedlo 61/235 (26 %) z toho vyšší procento žáků z města 14 % než žáků z vesnice 11 %. Přitom žáci z města mají lepší dostupnost pro volnočasové aktivity a větší možnost výběru.

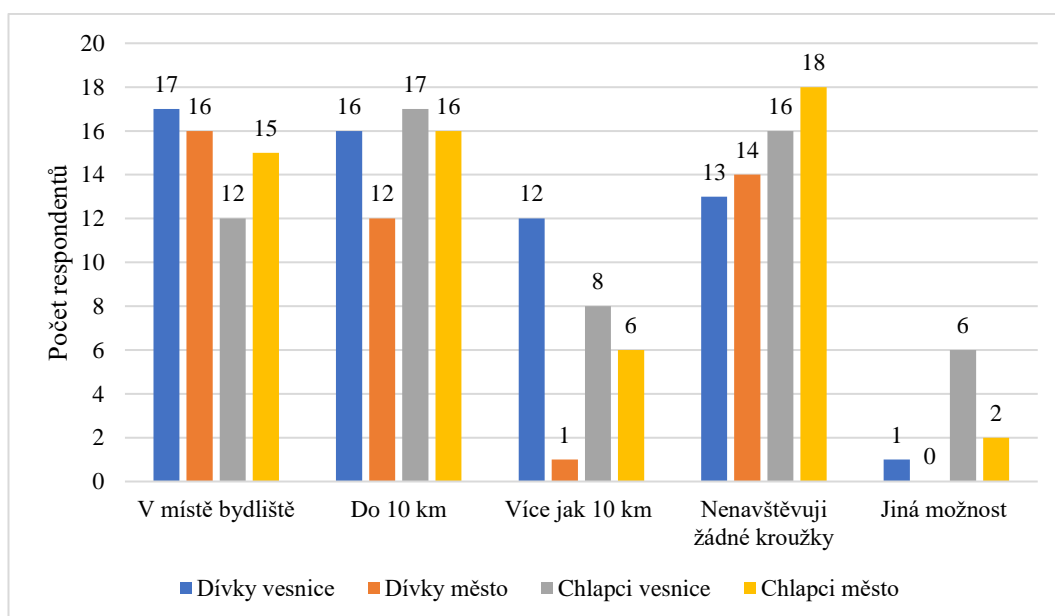
Položka č. 17: Kde se nacházejí tvé kroužky

Tabulka č. 15 – Vzdálenost kroužků od místa bydliště

	V místě bydliště	Do 10 km	Více jak 10 km	Nenavštěvuji žádné kroužky	Jiná možnost
Dívky vesnice	17	16	12	13	1
Dívky město	16	12	1	14	0
Chlapci vesnice	12	17	8	16	6
Chlapci město	15	16	6	18	2

Zdroj: Dotazník

Graf č. 14 – Vzdálenost kroužků

Zdroj: Dotazník

V položce kde se nacházejí kroužky respondentů, bylo možno zvolit více odpovědí. V místě bydliště bylo 60/210 (29 %) odpovědí. Více tuto položku uvedlo dívek 33/210 (16 %). Chlapců tuto položku uvedlo 27/210 (13 %).

Položku do 10 km uvedlo 61/210 (29 %) odpovědí. Tuto položku uvedlo více chlapců 33/210 (16 %) než dívek 28/210 (13 %).

Více jak 10 km uvedlo 27/210 (13 %) odpovědí. Vyšší výskyt byl u respondentů z vesnice 20/210 (10 %). Respondentů z města tuto položku uvedlo 7/210 (3 %). Nenavštěvuji žádné kroužky, uvedlo 61/210 (30 %). Jinou možnost zvolilo 9/210 (4 %).

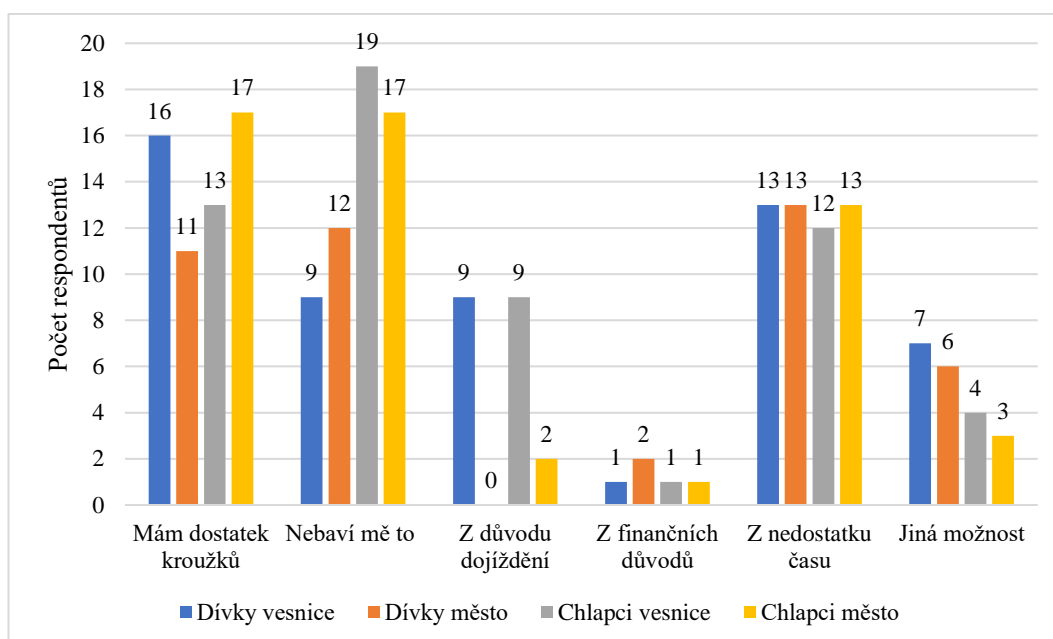
Položka č. 18: Proč nechodíš do (dalšího) zájmového kroužku

Tabulka č. 16 – Důvody nenavštěvování dalších kroužků

	Mám dostatek kroužků	Nebaví mě to	Z důvodu dojíždění	Z finančních důvodů	Z nedostatku u času	Jiná možnost
Dívky vesnice	16	9	9	1	13	7
Dívky město	11	12	0	2	13	6
Chlapci vesnice	13	19	9	1	12	4
Chlapci město	17	17	2	1	13	3

Zdroj: Dotazník

Graf č. 15 – Důvody proč nechodí do dalších kroužků

Zdroj: Dotazník

Na položku proč nechodíš do dalšího zájmového kroužku, uvedlo, mám dostatek kroužků 57/210 (27 %) respondentů. Je určitě dobré přemýšlet nad tím, kolik kroužků je schopen žák navštěvovat, aby nebyl přetěžován. Dívek, které uvedly tuto položku, bylo 27/99 (27 %), z toho 16 % dívek z vesnice a 11 % dívek z města. U chlapců tuto položku zvolilo 30/111 (27 %). Chlapců z vesnice 12 %, chlapců z města 15 %.

Položku baví mě to, uvedlo 57/210 (27 %) respondentů. U dívek 21/99 (21 %), z toho 9 % dívek z vesnice a 12 % dívek z města. Chlapců 36/111 (32 %), z toho 17 % chlapců z vesnice a 15 % chlapců z města.

Položku z důvodu dojíždění uvedlo 20/210 (10 %) respondentů. Žáků z vesnice tuto položku uvedlo 18/210 (9 %). Dojíždění za volnočasovými aktivitami bývá z různých důvodů mnohdy problematické u žáků z vesnic, např. nedostatkem vlakového nebo autobusového spojení, rodiče nemají čas kvůli pracovní vytíženosti své děti vozit za volnočasovými aktivitami a z bezpečnostního hlediska je nechtějí posílat sami.

Položku z nedostatku času zvolilo 51/210 (24 %) respondentů. U dívek tuto položku uvedlo 26/99 (26 %) a to 13 % dívek z vesnice i 13 % dívek z města. U chlapců tuto položku uvedlo 25/111 (23 %), z toho 11 % chlapci z vesnice a 12 % chlapci z města.

Položku z finančních důvodů uvedlo 5/210 (2 %) respondentů. Jinou možnost uvedlo 20/210 (10 %) respondentů. Jako jiné odpovědi uváděli: nevím jaký, ale chtěl bych, neumožňuje mi to zdravotní stav, jiné kroužky mě nebaví.

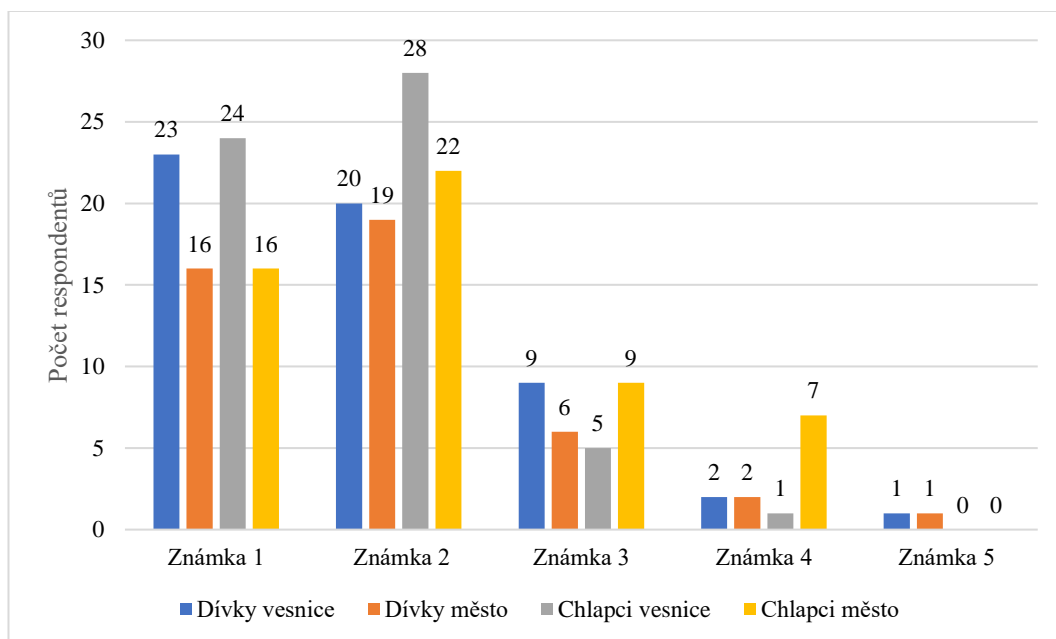
Položka č. 19: Jak jsi spokojen s možností výběru trávení volného času ve svém okolí, ohodnot' známkou 1 – 5, kdy číslo 1 znamená nejlepší hodnocení.

Tabulka č. 17 – Hodnocení spokojenosti s možností trávení volného času

	Známka 1	Známka 2	Známka 3	Známka 4	Známka 5
Dívky vesnice	23	20	9	2	1
Dívky město	16	19	6	2	1
Chlapci vesnice	24	28	5	1	0
Chlapci město	16	22	9	7	0

Zdroj: Dotazník

Graf č. 16 – Hodnocení možností trávení volného času

Zdroj: Dotazník

V této položce měli žáci ohodnotit známkou 1 - 5 jak jsou spokojeni s možnostmi trávení volného času ve svém okolí. Z uvedeného grafu vyplývá, že většina respondentů je spokojená. Nejčtenější odpovědi byly u známky dva a to 89/210 (42 %). Druhou nejčtenější známkou byla jednička 79/210 (38 %) respondentů. Více jsou s možnostmi trávení volného času spokojeni respondenti z vesnice. Z respondentů z vesnice jsou spokojenější chlapci než dívky. Známkou tři uvedlo 29/210 (14 %) respondentů. U známky tři není téměř žádný rozdíl mezi respondenty z města a vesnice. Známkou čtyři uvedlo 12/210 (6 %) respondentů.

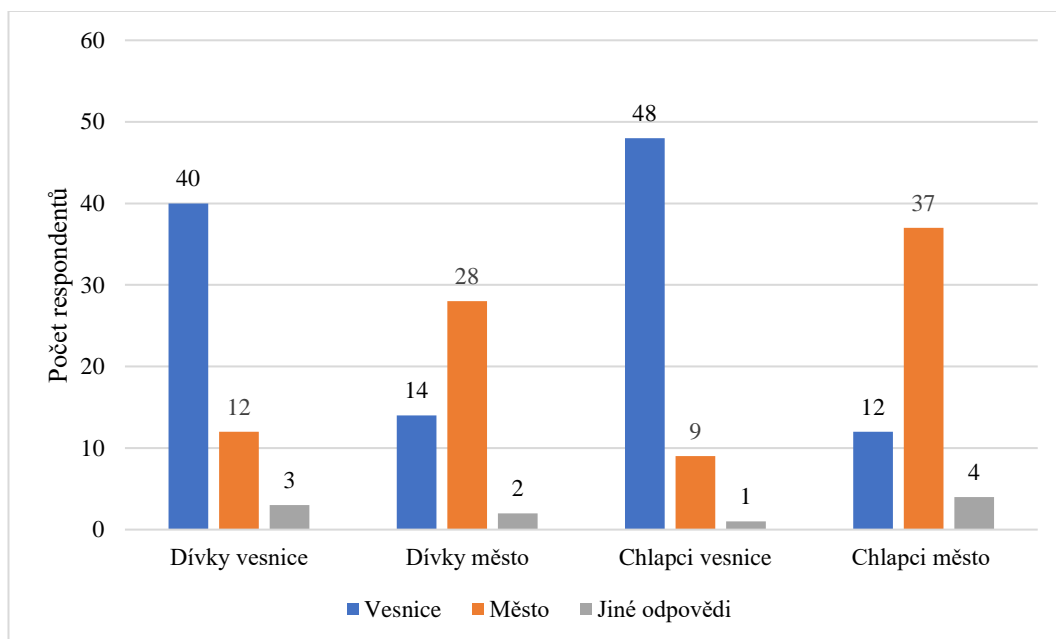
Položka č. 20: Myslíš si, že z hlediska volného času je lepší bydlet na vesnici, nebo ve městě?

Tabulka č. 18 – Hodnocení prostředí volného času

	Vesnice	Město	Jiné odpovědi
Dívky vesnice	40	12	3
Dívky město	14	28	2
Chlapci vesnice	48	9	1
Chlapci město	12	37	4

Zdroj: Dotazník

Graf č. 17 – Hodnocení prostředí

Zdroj: Dotazník

V této položce měli respondenti zhodnotit, zda je podle nich z hlediska volného času lepší žít ve městě nebo na vesnici. Více jak polovina respondentů 153/210 (73 %) uvedla, že je spokojená s volným časem tam, kde žije. Z 210 respondentů 47 (22 %) uvedlo, že by pro ně bylo z hlediska volného času lepší opačná varianta. Z 210 respondentů 10 (5 %) uvádělo, že obě prostředí mají klady i zápory, nikdy o tom nepřemýšleli a že to vyjde nastejno. Na otázku proč? – se nacházely stejné názory. Uváděli například, že na vesnici je větší klid a pohoda. Žádný hluk, menší provoz, více bezpečno, okolo je příroda a čistější vzduch. Žáci z města uváděli, že ve městě je více kroužků a volnočasových aktivit. Dostupnost obchodních center, jednodušší doprava, lepší internet.

Diskuse

Průzkum byl proveden dotazníkovou metodou. Pro svůj průzkum jsem původně počítala s 241 respondenty. Některé dotazníky však nebyly vyplněny a některé dotazníky respondenti vyplnili chybně. Proto jsem chybně vyplněné dotazníky vyřadila a pokračovala s odpověďmi 210 respondentů. Z 210 respondentů bylo 113 z vesnice a 97 z města. Průzkumu se zúčastnilo 99 dívek a 111 chlapců.

Jednotlivé položky dotazníku jsem následně zpracovala a data četností uvedla do tabulek, ze kterých byly vygenerované grafy pro lepší přehlednost výsledků.

Cílem průzkumu bylo zhodnotit, jak žáci základních škol v okrese Přerov využívají svůj volný čas. Pro zjištění hlavního cíle mi posloužily dílčí průzkumné otázky. Jako první dílčí průzkumnou otázku jsem si stanovila zjistit, jakými činnostmi tráví žáci svůj volný čas. Zde se prokázalo, že pro dospívající žáky hrají velkou roli kamarádi či vrstevnické skupiny. Ale volný čas tráví i sportovními aktivitami a svou roli v něm má i počítač. Rozhodující je k jakému účelu počítač využívají, mohou tímto způsobem získat spoustu zajímavých informací, v druhém případě jim slouží jen jako prostředek zábavy.

Dalším cílem bylo zjistit, zda žáci mají dostatek času pro své volnočasové aktivity. Z průzkumu se ukázalo, že 85 % respondentů má čas pro volnočasové aktivity. Dále 10 % respondentů uvedlo, že pro volnočasové aktivity nemají dostatek času a 5 % respondentů zvolilo možnost nevím. Chlapci uváděli, že mají více volného času než dívky. Může to být dáno tím, že od dívek je vyžadována práce v domácnosti více než u chlapců.

Co se týká zjištění, zda žáci upřednostňují více sedavé, pohybové či zájmové aktivity je potěšující a pozitivní, že 65 % respondentů upřednostňuje aktivity pohybové. Sedavé aktivity preferuje 24 % respondentů.

Jako čtvrtá dílčí průzkumná otázka je zjistit, zda jsou žáci ovlivněni, jak naloží se svým volným časem. Projevilo se, že 70 % respondentů si volný čas organizují sami. Určitě je kladné, že rodiče umožní dětem se rozhodovat o volném čase na základě vlastního uvážení. Rozhodně by se ale rodiče o volný čas svých dětí měli zajímat, aby jim případně poradili nebo pomohli při výběru činností.

Z dílčí průzkumné otázky zda mají žáci přehled o zájmových činnostech ve svém okolí 73 % respondentů, bylo přikloněno na stranu, že ano. Respondentů, kteří uvedli možnosti, že ne bylo 6 %. Variantu odpovědi nevím zvolilo 22 %. S možností volnočasových aktivit je většina respondentů informována rodiči.

Další dílčí průzkumnou otázkou je zjistit, jaké zájmové kroužky žáci navštěvují. Na první příčce se pohybuje sportovní kroužek. Tuto možnost volilo více chlapců. Dívky mají vyšší zájem o kroužky taneční, výtvarné a hudební. U chlapců byl větší zájem u kroužků přírodovědných, jazykových, turistických a technických. Co se týče důvodu, proč žáci navštěvují volnočasové aktivity je potěšující, že většina žáků se jim věnuje, protože je to baví. Což má podstatný vliv na to, že se žáci budou chtít více rozvíjet a zdokonalovat v zájmové aktivitě, o kterou jeví zájem. Celkem nemilým zjištěním vzhledem k dostatku volného času je, že 29 % respondentů nenavštěvuje žádný kroužek.

Poslední dílčí průzkumnou otázkou je zjistit, kde žáci navštěvují své volnočasové aktivity. Vzhledem k nejvyššímu počtu sportovních kroužků nejvíce respondentů navštěvuje sportovní klub, ale i základní uměleckou školu, dům dětí a mládeže a svou základní školu. Co se týče vzdálenosti kroužků, 29 % respondentů je navštěvuje v místě bydliště, 29 % respondentů za nimi dojíždí do 10 km, více jak 10 km dojíždí 13 % respondentů.

Závěr

Volný čas je důležitou součástí života člověka, proto je důležité, aby se děti a mladí lidé učili svůj volný čas prožívat plnohodnotně a považovali jej za součást celého svého života.

Teoretická část této práce byla věnována otázkám volného času. V první kapitole jsou uvedeny definice základních pojmů a je popsána historie vývoje volného času.

V následující kapitole je přiblížen kognitivní a sociální vývoj jedince. Také je popsáno období dospívání, utváření identity a vztah psychologie k volnému času. Třetí kapitola byla věnována zájmové činnosti, obsahovému členění, organizačním formám a motivaci zájmových činností.

Ve čtvrté kapitole teoretické části jsou popsány faktory ovlivňující volný čas, kde byly zařazeny zařízení školy, rodina, vrstevnická skupina a v neposlední řadě lokální prostředí. Dále jsou ve čtvrté kapitole zmíněny instituce a organizace podílející se na výchově ve volném čase.

Praktická část této bakalářské práce byla zaměřena na průzkum, který by měl poskytnout informace o volném čase u žáků základních škol v okrese Přerov. Nejvíce času jsem věnovala vyhodnocení jednotlivých položek dotazníku a jejich popiskům. Mnoho času bylo také věnováno tvorbě dotazníku, kde jsem se snažila, aby byly položky v souladu s průzkumnými otázkami. Současní žáci mají dostatek volného času pro své volnočasové činnosti. Nejraději svůj volný čas tráví s kamarády, což nám každopádně potvrzuje, že styk s vrstevníky je velmi důležitý a vyhledávaný v dospívajícím věku. Dále se věnují sportu, ale i hraním her a surfování po internetu. Pozitivním zjištěním je, že žáci nejraději tráví volný čas venku na čerstvém vzduchu, což se promítá v upřednostňování pohybových aktivit dnešních dětí a mládeže. Je přínosné, že si žáci organizují svůj volný čas podle svého uvážení. Také se dá říct, že větší procento žáků má přehled o volnočasových aktivitách ve svém okolí, o kterých je nejčastěji informují rodiče, ale také i kamarádi a škola. Bohužel jsem čekala, že bude větší procento žáků, kteří vědí, co za možnosti ve svém okolí mají. Možnost volného času ve svém okolí hodnotila víc jak polovina žáků kladně. Co se týká spokojenosti nabídky

volnočasových aktivit ve škole tak nejčtenější odpovědí je neví. V návštěvnosti kroužků je nejoblíbenější sportovní, ale je i spousta žáků, kteří nenavštěvuje žádný kroužek. Také je potěšující, že žáci navštěvují kroužky, protože je baví, což má určitě podstatný vliv na rozvoj a zdokonalování se v zájmové činnosti.

Volný čas bychom neměli brát na lehkou váhu, i když se může zdát, že není potřeba ho tolik řešit. Právě ve volném čase se utváří žákova osobnost a odráží se v jeho budoucím životě. Proto bychom se měli snažit naučit děti efektivně využívat svůj volný čas, aby s ním uměli uceleně nakládat a využívat jej pro osobnostní rozvoj.

Seznam použité literatury

BLÁHA, Václav. *Výchova mimo vyučování 2: pro 4. ročník středních pedagogických škol, studijní obor vychovatelství*. Praha: SPN, 1990. Učebnice pro střední školy. ISBN 80-04-24419x.

BLATNÝ, Marek, *Psychologie celoživotního vývoje*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 9788024634623.

Centrum pro rodinu Ráj. *Centrum pro rodinu Ráj [online]*. Copyright © Copyright [cit. 07. 04. 2019]. Dostupné z: <http://www.raj-pavlovice.cz/>

Děti, mládež a volný čas v Olomouckém kraji. [online]. Copyright © Copyright [cit. 07. 04. 2019]. Dostupné z: <http://www.olkraj.cz/data/clanek/121/dokumenty/deti-mladez-a-volny-cas-v-olomouckem-kraji.pdf>

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

KRATOCHVÍLOVÁ, E., *Pedagogika volného času*. Univerzita Komenského Bratislava, 2004. ISBN 80-223-1930-9.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011. ISBN 978-80-7315-223-9.

NĚMEC, Jiří. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002. ISBN 80-7315-012-3.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ, Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2003.

SPOUSTA, Vladimír. *Teoretické základy výchovy ve volném čase: (Úvod do studia pedagogiky volného času)*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 802101007x.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 9788024421414

TAXOVÁ, Jiřina. *Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. Knižnice psychologické literatury.

VÁŽANSKÝ, Mojmir a Vladimír SMÉKAL. *Základy pedagogiky volného času*. Brno: Paido, 1995. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-901737-9-9.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Množství volného času podle respondentů

Tabulka 2 – Množství volného času podle respondentů

Tabulka 3 – Dostatek volného času pro aktivity

Tabulka 4 – Co nejraději dělám ve volném čase

Tabulka 5 – Kde svůj volný čas tráví nejraději

Tabulka 6 – Upřednostňované volnočasové aktivity

Tabulka 7 – S kým nejraději tráví volný čas

Tabulka 8 – Organizace volného času

Tabulka 9 – Obeznamenost s nabídkou aktivit v okolí

Tabulka 10 – Informovanost o nabídce volnočasových aktivit

Tabulka 11 – Spokojenost s nabídkou zájmových aktivit školy

Tabulka 12 – Důvody proč navštěvují své zájmové kroužky

Tabulka 13 – Návštěvnost kroužků a oddílů ve volném čase

Tabulka 14 – Návštěvnost organizací a sdružení

Tabulka 15 – Vzdálenost kroužků od místa bydliště

Tabulka 16 – Důvody nenavštěvování dalších kroužků

Tabulka 17 – Hodnocení spokojenosti s možností trávení volného času

Tabulka 18 – Hodnocení prostředí volného času

Seznam grafů

Graf č. 1 – Množství volného času

Graf č. 2 – Dostatek volného času

Graf č. 3 – S kým tráví volný čas nejraději

Graf č. 4 – Nejraději tráví volný čas

Graf č. 5 – Upřednostňované aktivity ve volném čase

Graf č. 6 – S kým tráví volný čas nejraději

Graf č. 7 – Organizace volného času

Graf č. 8 – Obeznamenost s aktivitami v okolí

Graf č. 9 – Kdo informuje o volnočasových aktivitách

Graf č. 10 – Spokojenost z nabídkou aktivit ve škole

Graf č. 11 – Důvod návštěvnosti kroužků

Graf č. 12 – Návštěvnost kroužků

Graf č. 13 – Návštěvnost organizací a sdružení

Graf č. 14 – Vzdálenost kroužků

Graf č. 15 – Důvody proč nechodí do dalších kroužků

Graf č. 16 – Hodnocení možností trávení volného času

Graf č. 17 – Hodnocení prostředí

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Instituce a organizace v okrese Přerov

Příloha č. 1 - Dotazník

DOTAZNÍK

Milí žáci,

Prosím Vás o vyplnění dotazníku, který je určen pro žáky 2. stupně základní školy. Jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Vaše odpovědi mi pomohou při sepisování mé bakalářské práce, která je zaměřena na téma volný čas a zájmy žáků základních škol v okrese Přerov. Odpovídejte prosím na všechny otázky. Správné odpovědi zakroužkujte. Vybírejte vždy jednu možnost, pokud tam není napsáno, můžeš zakroužkovat více možností. Tam kde to bude potřeba, tak doplňte. Dotazník je anonymní, za jeho vyplnění Vám předem moc děkuji.

Barbora Hradilíková

1. Věk
2. Pohlaví:
 - a) Dívka
 - b) Chlapec
3. Bydliště:
 - a) Město
 - b) Vesnice
4. Kolik volného času máš denně dle svého názoru?
 - a) Méně jak 3 hodiny
 - b) Maximálně 3 hodiny
 - c) Maximálně 5 hodin
 - d) Maximálně 7 hodin
 - e) Více jak 7 hodin
 - f) Jiná možnost:
5. Máš dostatek času pro své volnočasové aktivity?
 - a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne

6. Svůj volný čas nejraději trávím: (můžeš zakroužkovat více možností)
- a) Učím se
 - b) Zájmovým aktivitám (kroužkům, sportu)
 - c) Sleduji televizi
 - d) Hraji hry na počítači / surfuji po internetu
 - e) Kamarádům
 - f) Sportu
 - g) Čtení knih / časopisů
 - h) Rodině
 - i) Jiná možnost:
7. Kde nejčastěji trávíš svůj volný čas?
- a) Doma
 - b) Venku
 - c) V kroužku
 - d) Jiná možnost:
8. Ve volném čase upřednostňuji?
- a) Sedavé aktivity (užívání počítače, sledování televize)
 - b) Pohybové aktivity (sport, hry, venkovní aktivity)
 - c) Zájmové aktivity (kroužky, hraní na nástroj, keramika)
 - d) Jiná možnost:
9. Svůj volný čas nejraději trávím?
- a) Sám/a
 - b) S rodinou
 - c) S kamarády
 - d) Jiná možnost:
10. Kdo organizuje tvůj volný čas?
- a) Sám/a
 - b) Organizují ti ho rodiče
 - c) Podle kamarádů
 - d) Někdo jiný
 - e) Jiná možnost:
11. Jsi obeznámen s nabídkou volnočasových aktivit ve svém okolí?
- a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne

12. Kdo tě nejčastěji informuje o nabídce volnočasových aktivit?
- a) Rodiče
 - b) Škola
 - c) Učitelé
 - d) Internet
 - e) Kamarádi
 - f) Jiná možnost:
13. Jsi spokojen s nabídkou zájmových aktivit ve své škole?
- a) Určitě ano
 - b) Spíše ano
 - c) Nevím
 - d) Spíše ne
 - e) Určitě ne
14. Své zájmové aktivity (kroužky) navštěvuji z tohoto důvodu:
- a) Baví mě to
 - b) Chtějí to rodiče
 - c) Chodí tam kamarád / kamarádka
 - d) Nenavštěvuji žádný kroužek
 - e) Jiná možnost:
15. Který zájmový kroužek nebo oddíl ve svém volném čase navštěvuješ?
(můžeš zakroužkovat více možností)
- a) Výtvarný (malování, keramika ...)
 - b) Sportovní (fotbal, hokej, volejbal ...)
 - c) Hudební (hra na nástroj, zpěv ...)
 - d) Jazykový (angličtina, němčina...)
 - e) Technický / modelářský (počítačový, elektro kroužek ...)
 - f) Dramatický (divadlo ...)
 - g) Taneční (aerobic, společenské tance ...)
 - h) Přírodovědný (chovatelství, rybářský ...)
 - i) Turistický (skaut, pionýr ...)
 - j) Nenavštěvuji žádný kroužek
 - k) Jiná možnost:

16. V kterých organizacích navštěvuješ své kroužky? (můžeš zakroužkovat více možností)

- a) Dům dětí a mládeže
- b) Základní umělecká škola
- c) Škola
- d) Školní klub
- e) Sportovní klub
- f) Jazyková škola
- g) Nenavštěvuji žádný kroužek
- h) Jiná možnost:

17. Kde se nacházejí tvé kroužky? (můžeš zakroužkovat více možností)

- a) V místě bydliště
- b) Do 10 km
- c) Více jak 10 km
- d) Nenavštěvuji žádné kroužky
- e) Jiná možnost:

18. Proč nechodíš do (dalšího) zájmového kroužku?

- a) Mám dostatek kroužků
- b) Nebaví mě to
- c) Z důvodu dojíždění
- d) Z finančních důvodů
- e) Z nedostatku času
- f) Jiná možnost:

19. Jak jsi spokojen s možností výběru trávení volného času ve svém okolí, ohodnot' známkou 1-5, kdy číslo 1 znamená nejlepší hodnocení.

.....

20. Myslíš si, že z hlediska volného času je lepší bydlet na vesnici, nebo ve městě? Napiš, prosím, proč.

.....
.....
.....
.....

Děkuji za spolupráci.

Příloha č. 4 - Instituce a organizace v okrese Přerov

Středisko volného času ATLAS a BIOS – je to školská příspěvková organizace zaměřená na zájmové vzdělávání. Pro svou činnost využívá dvě budovy v Přerově. Hlavní sídlo v centru starší městské zástavby Atlas a ekologické středisko výchovy Bios v přírodním prostředí blízko městského parku. Středisko zajišťuje různorodé výchovně-vzdělávací zájmové aktivity, organizuje i vlastní soutěže, pořádá koncerty a vystoupení.

Hlavní činnost

- Pravidelná zájmová činnost – pro všechny věkové skupiny, probíhá ve 120 zájmových útvarech (kroužcích) a dlouhodobých kurzech. Zájemci si mohou vybrat mezi výtvarnými, rukodělnými, tanečními, hudebními, sportovními, technickými a přírodovědnými činnostmi. Tako pořádá aktivity pro rodiče s dětmi.
- Příležitostná činnost – patří, jsem výukové programy rukodělné, s dopravní nebo ekologickou tematikou. V rámci příležitostné činnosti spolupracuje s různými sportovními, společenskými a kulturními organizacemi přerovského regionu i s organizacemi celorepublikovými (Sokol, Hasičský záchranný sbor, Besip)
- Pobytové akce, tábory, soustředění – o svátcích, dnech pracovního volna a o prázdninách probíhají na středisku volného času soustředění výběrových zájmových útvarů, organizuje příměstské tábory s různým zaměřením (taneční, pěvecký, sportovní, keramický, zálesácký aj.).

Středisko volného času Mateřídouška – zaměřuje se na zajištění podmínek pro účelné trávení volného času. Středisko volného času se nachází uprostřed sídliště v příměstské části, má k dispozici zahradu. Provozuje Mateřské centrum, které nabízí program pro maminky z dětmi do 3 let. Děti ze zájmových kroužků se účastní i veřejných akcí jako například Oslavy léta, mikulášské nadílky, Vánoční hvězdičky. Středisko volného času vlastní keramickou dílnu a pořádá pravidelné výstavy výrobků dětí.

Hlavní činnost

- Pravidelná zájmová činnost – děti si mohou vybírat z nabídky zájmových kroužků, jejichž činnost probíhá pravidelně po celý školní rok. Nabídka je určena převážně pro děti a mládež od 3 do 15 let.
- Příležitostná činnost, akce pro širokou veřejnost, soutěže, přehlídky – jsou pro všechny věkové kategorie, včetně rodičů s dětmi, pořádají jednorázové akce celoročně včetně sobot a nedělí. Kromě sportovních činností organizuje i tvořivé či odpočinkové aktivity.
- Pobytové akce, letní a zimní tábory, soustředění – nabízí příměstský tábor, během roku soustředění tanečních kroužků, v průběhu letních prázdnin organizuje taneční a aerobikové soustředění.

Středisko volného času Lipník nad Bečvou – poskytuje služby ve všech oblastech volného času a kultury. Nabízí kvalitní využití volného času všech věkových skupin. Středisko volného času vykonává svou činnost ve dvou budovách. V ulici Novosady kde realizuje kulturní aktivity, výstavy a některé spontánní činnosti. V Komenského sadech kde probíhá převážně pravidelná a zájmová činnost.

Hlavní činnost

- Pravidelná zájmová činnost – poskytuje pestrou nabídku zájmových útvarů, zabezpečuje dopravní výchovu a připravuje výukové programy dopravní výchovy pro jednotlivé věkové kategorie.
- Příležitostná činnost – pořádá akce pro širokou veřejnost i akce pro účastníky s vyhraněnými zájmy. Akce probíhají v průběhu školního celého roku mimo letní prázdniny.
- Pobytové akce, tábory, soustředění – Jsou realizovány po celý rok. V zimním období jsou nabízeny víkendové pobyty na horách, výcvikové lyžařské kurzy. V letních měsících zajišťují vodácký zájezd, cyklistické poznávací zájezdy, připravují pobytové tábory pro děti i pro rodiče s dětmi, příměstské tábory. Pro vybrané kroužky středisko volného času pořádá letní soustředění.

Středisko volného času Sluníčko – nabízí využití volného času pro všechny dětské kategorie, snaží se naučit děti využívat efektivně svůj volný čas a umět s ním uceleně nakládat a využívat jej pro rozvoj osobnosti. Středisko má k dispozici velkou zahradu, využívá sportoviště.

Hlavní činnost

- Pravidelná zájmová činnost – probíhá v zájmových útvarech, které se zaměřují na oblast výtvarnou, hudební, taneční, sportovní, turistickou, přírodovědnou, práci s multimédií, elektronickou, robotiku a fotografování.
- Příležitostná činnost, pobytové akce – zajišťuje besedy, přednášky, soutěže, výstavy, pobytové akce v zahraničí i tuzemské, zimní a letní tábory zaměřené na různé sporty, turistiku cyklistiku.

Občanské sdružení DUHA 7KOSTKA – Kolektiv Organizující Sport Tábory a Kulturu Amatéru se zabývá pořádáním letních táborů a víkendových akcí pro děti a mládež.

Významné akce, projekty

- Horská chata Javorka – víkend pro rodiče s dětmi
- Generálka – víkend pro vedoucí a instruktory
- Expedice Avasura – víkend zaměřený na deskové hry
- Pravidelná realizace letních táborů, letní tábor v Chorvatsku

Pionýrská skupina Plší Soběchleby – dobrovolná organizace zabývající se činnostmi pro děti a mládež. Zájmové aktivity pořádá na vlastní táborové základně v Dolních Nětčicích, nebo na turisticky oblíbených místech.

Pravidelné akce

- Plší tábor Rajnochovicích
- Z pohádky do pohádky – pohádkové odpoledne pro děti a rodiče
- Jarní výšlap na Helfštýn – tradiční jarní procházka
- Víkendovka na táboře – program pro děti a mládež
- Zimní sáňkování – den, nebo víkend na horách (Děti, mládež a volný čas v Olomouckém kraji [online]).

Centrum pro rodinu Ráj – instituce zabývající se volnočasovými aktivitami pro děti a celou rodinu. Mají stálou nabídku programů pro rodiny s dětmi, které organizují v sídle organizace tak i dle dohody v jiných obcích. Organizují

přednášky, besedy, kurzy, vícedenní pobytové vzdělávací programy – víkend pro ženy, víkend pro táty s dětmi, víkend pro maminky a dcery, mezigenerační dny, jednorázové akce pro rodiny s dětmi. Provozuje skupinu Lesní klub František a lesní pedagogiku v křesťanském duchu (Centrum pro rodinu Ráj [online]).

Jméno a příjmení:	Barbora Hradilíková
Katedra nebo ústav:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PaedDr. Alena Jůvová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2019

Název závěrečné práce:	Volný čas a zájmy žáků základních škol se zaměřením na okres Přerov
Název závěrečné práce v angličtině:	Free time and interests of elementary school pupils focused on the district of Přerov
Anotace závěrečné práce:	Bakalářská práce se zabývá trávením volného času žáky sedmých tříd základních škol v okrese Přerov. V teoretické části práce definuji pojmy jako volný čas, období dospívání a zájmovou činnost. Praktická část se zabývá samotným průzkumem na vybraných základních školách. Výsledky z dotazníkového šetření jsou zpracovány pomocí tabulek, grafů a jsou slovně popsány. Zachycují, kde a s kým žáci nejraději tráví svůj volný čas, jak svůj volný čas využívají, kterým aktivitám a kroužkům se věnují. Dále se bakalářská práce soustředí na to, zda jsou žáci informováni o možnostech volnočasových aktivit a jakými faktory je ovlivněn jejich způsob trávení volného času.
Klíčová slova:	Volný čas, žáci, zájmy, instituce, aktivity, okres Přerov
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis deals with spending of free time by seventh grade primary schools pupils in the district of Přerov. In the theoretical part of the thesis I define terms such as leisure, adolescence and leisure time. The practical part deals with the survey at selected primary schools. The results from the questionnaire are processed using tables, graphs and verbal descriptions. It captures where and with whom the pupils prefer to spend their free time, how they enjoy their free time, which activities and hobby groups they do. Furthermore, the bachelor thesis focuses on whether pupils are informed about leisure

	activities and what factors influence the way of spending their leisure time.
Klíčová slova v angličtině:	Free time, pupils, interest, institution, activities, district of Prerov
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 - Dotazník Příloha č. 2 - Instituce a organizace v okrese Prerov
Rozsah práce:	64 stran
Jazyk práce:	český